

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52-31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

«Természetesen»?

Irta: Ember Károly.

A magyar nemzeti kultúra életérdekeit felette felületesen itélik meg azok a sajtó organumok, amelyek napról-napra, avagy hétről-hétre oly közléseket adnak a most készülő tanítói fizetésrendezésről szóló törvénytervezet tartalmáról, amik a revízió indokolatlan késedelmezésével már amúgy is nyugtalanított kedélyeket még jobban az elkeseredés állapotába juttatják. Így a napokban a P. É. könyvnyomatos nyomán egyik napilap, a B. Hirlap, eddig hivatalos cáfolat nélkül, azt közölte, hogy a törvénytervezet készen áll a törvényhozás elé való benyújtásra. A javaslat tetemesen javítja a tanítói fizetéseket, négy éves előlépéseket állapít meg az állami tanítók számára a XI., X. és IX. fizetési fokozatoknak megfelelően. És itt oda veti, hogy a hitfelekezeti tanítók «természetesen» nem részesülnek majd az állami tanítókkal teljesen egyenlő fizetésben.

Belátjuk, hogy a törvénytervezet hiteles adatainak ismerete nélkül, korai volna a részleteket vitatni. *A magyar tanítóság mint egy test áll azon elv alapján, hogy az egyenlő képesítés és ugyanazon feladatok teljesítése mellett tanító és tanító között a törvény különbséget az ellátást illetően ne állítson fel.* Kivétel nélkül minden hazai tanítónak egyenesen egyenlő fizetése legyen és pedig szolgálói idejük alapján, úgy miként az a fizetési osztályokba osztott többi tisztviselőknél történik, a XI., X. és IX. fizetési osztályokba való előlépéssel. *A jogos előlépésben csak jögerős jegyzelmi ítélet korlátozhatja a tanítót is, úgy miként az a többi tisztviselőknél történik.*

Hogy a «természetes» különbséget a nem állami és állami tanító között mely benső érvek alapján állítja fel a B. H. közleménye, azt valóban megérteni nem lehet.

Hisz az 1868. évi 38. t.-c. értelmében a tanító kötelezettség alapján épül fel népoktatásunk szervezete. A hitfelekezetek az állam evidens érdekében is állítják fel és szervezik iskoláikat

s azok csak azt várják az államtól, hogy a magyar nemzet adójából tanítóik fizetését az állami tanítókéval egyenlővé egészítse ki az állam ott, ahol a fenntartó erre szegénységénél fogva képtelen volna.

Elismeri a törvényhozás, közvélemény, hogy ma a nemzeti népoktatás sulya a hitfelekezeti fenntartók vállaira nehezedik és a nemzeti kultúra letéteményesei nem a 2500 állami, hanem a 14 ezer hitfelekezeti iskola tanítóinak kezébe van letéve. Azt is tudjuk, hogy a református hitfelekezeti tanítók egyházi törvényük VI. fejezetének 34. §-a értelmében nem kaphatnak fenntartóiktól kevesebb fizetést, mint a hasonló fokon működő állami tanítók, de ez csak amellettt érvel, hogy a törvénytervezet a többi hitfelekezeti tanítóknak is biztosítsa ezt a feltételt, mert csak így állhat elő az annyira fontos lelkinyugalom a magyar tanítóság között, így ülhetnek el azok az izgatások, amik a fizetésrendezés mozgalmában különféle címeken a nemzeti kultúra terén fel-feltűnedeznek éppen nemzeti kulturánk haladásának megbénítására.

Tehát nincs «természetes» ok arra, hogy a nem állami és állami tanító fizetése között különbséget statuáljon a fizetésrendezési törvény. A hitfelekezeti tanító, szólván különösen a kath. tanítóságról, mindenben felveszik a nevelés és oktatás terén a versenyt az állami tanítók munkájával. Beszélő statisztika erre a Dunántúl, ahol alig van állami iskola, s a nemzeti népoktatást majdnem teljesen a kath. tanítók látják el. Ugyan vallja be őszintén az elfogulatlan kulturpolitikus, hogy van-e még hazánkban terület, ahol oly magas nívón állana a népműveltség, mint a Dunántúl. Van-e vidék hazánkban, ahol a magyar beszéd tanítása oly nagy haladást mutatna a községeknek teljes megmagyarosításával, mint éppen a Dunántúl.

De mindenütt így van ez, ahol a kath. iskolában a plébános és a tanító buzgó, lelkiismeretes együttműködésével szolgálják a vallásos és hazafias népnevelés szent ügyét. És így lesz ez a jövőben is fokozottabb mértékben, ha a fizetés-

rendezésről szóló törvény a hitfelekezeti tanító-ság jogos és igazságos kívánságait teljesíteni fogja. Tehát egyenlő elbánást kívánunk, mert csak így felel meg a fizetésrendezésről szóló törvény a magyar nemzeti népnevelés «természetes» igényeinek. Egy-két elfogult tanfelügyelőnek azon jelentései, hogy a hitfelekezeti iskolák működése nem versenyezhet az állami iskolák népnevelő munkájával, csak a fokozatos államosítás szük látókörű hiveinek korteseszköze arra, hogy a hitfelekezeti iskolák népszerűtlentése áran a Halász-féle állami oktatást szolgálják. De hogy ezzel mit ártanak a nemzeti kultúra haladásának, azzal nem törődnek. És ebben van vélekedésüknek veszélye.

Mi azonban még mindig bízunk az illetékes kormányférfiak böles belátásában, hogy a nemzeti népnevelés és oktatás nagy érdekeit tartva szem előtt, a fizetésrendezt a magyar tanító-ság teljes megnyugvására alkotják meg. Ezt kívánja a nemzeti állam érdekében való természetes eljárás. Ugy legyen!

Az elemi iskolai végbizonyítványról.

Irta: Miholicska János.

A magyar nyelv tanításáról intézkedő utolsó törvény a most megállapított végbizonyítvány megszövegezésével és a kötelezően elrendelt minta meghatározásával betetőzve lett. Ezen végbizonyítvány tanúsága lesz annak, hogy tulajdonosa megfelelt a törvény követeléseinek, azaz, hogy tankötelezettségének eleget tett és hogy gondolatait magyarul élő szóval és írásban érthetően ki tudja fejezni.

Mindenesetre nevezetes okmány lesz az, mert a haladó élet mindenkitől meg fogja kívánni azt, hogy legalább a teljes népiskola nyújtotta elemi műveltséggel rendelkezzenek azok, akik bármily kis állást is elnyerni óhajtanak. Legyen az posta, vasút, hivatal-szolga, ipari pályára való lépés, katonai altiszt vagy egyéb más állás. Sőt, amint az újságok a végbizonyítványról szóló rendeletet tárgyalják, ez fogja idővel képezni azt az értelmi cenzust, amelynek alapján a bizonyítvány birtokosa választóvá lesz. Mindezt pedig nagyon helyesnek kell tartanunk, mert sajnos, népünk az iskolát még ma sem szereti és ahogy csak lehet, ki is játsza. Igaza van *Giesswein* prelátus úrnak, amikor egyik írásában azt mondja, hogy addig, amíg a szülők maguk az iskolai tanítás és nevelésről, annak föltétlen szükségességéről meggyőződve nincsenek és ezen meggyőződésük következtében a tanulók rendes iskoláztatásáról maguk nem gondoskodnak, addig az iskolamulasztások szinte megdöbbentő nagy számát semmi törvényes intézkedéssel oly mértékben megszüntetni nem fogjuk, amily mértékben azt az iskola fontosságát belátó szülők maguk megtehetnék. Az iskola működésének közrehatására azonban a szülőket, a nagy néprétegeket is nevelni kell. Erre pedig a leghatásosabb az, ha a nép látja és érzi azon előnyöket, amelyeket a végbizonyítvány bírása nyújtani fog.

Ezeket előre bocsátva, nézzük a jelenlegi helyzetet. Ismerve a mi viszonyainkat, bizony szomorúan kell konstatálnunk, hogy a mai állapotok és a most divó rendszer mellett, bizony elenyészően kevesen

lesznek azok, akik az elemi iskolai végbizonyítvány-nal eldicsekedhetnek majd, azon egyszerű oknál fogva, mert a népiskola tanulóinak alig számba vehető része jut a hatodik osztályba, az ismétlő-iskola három évfolyamát pedig még ennél is kevesebben végzik el. Ez olyan tény, amit bizonyítani teljesen fölösleges, de annál szükségesebb, hogy ezen nagyon is szomorú, káros, a kitűzött népművelő és nagy nemzeti cél elérését kétesse tevő állapot javítása és javulása fölött gondolkozzunk, eszméket cseréljünk és főleg, hogy az arra illetékes hivatkozók *cselekedjenek*.

Ha az okok után kutatunk, amelyek miatt tanulóink közül oly kevesen érik el a népiskola utolsó osztályát, akkor az okok, a nehézségek egész erdejét látjuk magunk előtt. Nem rövid cikket, hanem egész könyvet lehetne erről írni és bizony érdemes is volna. A baj kezdete már ott a tankötelezettség kezdőkorának megállapításánál van. Bizony a mai testileg nagyon is gyengülő korunkban az a hat éves gyermek komoly tanulásra és tanításra, amilyenek az iskolai munkának, hogy eredményes legyen, lennie kell, nem elég fejlett és ez a fejletlenség végig kíséri az egész népiskolai, sőt a további iskoláztatásán át is. Áll ez különösen a nem magyar anyanyelvű gyermekekről, mert hiszen természetes, hogy ezekre nézve az iskolai tanítás nagy feladatot és ezzel nagyobb munkát is ró. Évtizedes óhaja már a tanferfiaknak, hogy a tankötelezettség kora a hetedik betöltött évvel kezdődjék, addig legalább egy évig az ovodának a látogatója legyen kötelező. Rövidre akarom mondani valómat fogni, azért csak érintem a tételeket.

Népiskolai tanításunkban a legnagyobb baj a késői beiskolázás, a korai kimaradás és az évközbeli rendetlen iskolabajlás, sok mulasztás. Ez a dolog maga elég ahhoz, hogy teljesen megbénítsa a tanítást és illuzióriussá tegye az eredményt. Lehetetlen, hogy az államhatalomnak, ha komolyan akarja, ne legyen elég ereje hozzá, hogy ezeken a bajokon segítsen. Végtelenül különös, hogy nem áll módunkban azt a zsenge 7—8 éves gyermeket iskolába kapni és a szülőt ebbeli kötelességére kényszeríteni, mert hiszen a szülő ezen eljárásával megosonkítja a gyermekét nevelésében és tanításában, ami meg nem engedhető. Rettenetes a dologban pedig az, hogy ezen állapotok nemhogy javulnának, hanem évről-évre nagyobb mérvet öltenek és így az ügy alapos rendezése előtt most már kitérni valóságos bűn volna.

A magyar tanító-ság minden téren halad, meg-látszik ez az iskola belső munkájában is. Alaposan, lélektani és a tanuló szellemi életének megfigyelésével akarunk tanítani. Figyelemmel kell lennünk a gyermek individualitására stb. Mindez pedig nem lehetséges akkor, ha az elvégzendő anyag mennyisége ilyen tanítást lehetlenné tesz. Nem azt mondjuk, hogy a népműveltséghez sok az, amit a tanítás-tervek kívánnak, de állítjuk azt, hogy a mostani körülmények mellett az anyag is egyik oka annak, hogy a hatodik osztályok nem népesebbek és mi nem a tantervek redukálását kérjük, hanem kívánjuk azt, hogy a mai hat iskolai év legalább hét évre terjesztessék ki, hogy az anyag feldolgozása az alaposág rovására ne essék és minél töbl tanuló érje el a legmagasabb osztályt, mert a mai anyagnak hét osztály között való felosztásával ezt nagyon elérhetnők. Hogy a hetedik népiskolai osztály szükség-séges, azt az élet kényszere megmutatta már azzal, hogy több helyen van is már ilyen hetedik osztály.

Ne feledjük továbbá azt sem, hogy a nem magyar anyanyelvű tanulókkal a tanítónak kettős munkája van: magyar és az anyanyelven és a hazafias szellemű nevelésre is több időt kell fordítania. Ez a körülmény is kívánja a kiterjesztést.

De magában a jelenlegi rendszerünkben is talá-
lunk javítani valót abban az irányban, hogy több
növendékünket juttassuk a végbizonyítvány bir-
tokában. Tanításunkat koncentrálnunk kell a dolgok
lényegére és főleg ezeket kell a tanulókkal jól átdol-
goztatni. Itt tárgyankint ki kellene mutatnom,
hogy mit és hogyan értem ezt. Például a számtan-
nál a négy alapművelet az egész számokkal és ezek
nek variációi legyenek a fő. A törtekkel való gyengébb
számolás ne hátráltassa a tanulót a felsőbb osztályba
való jutásban, valamint az sem, ha az alsóbb osztá-
lyokban lassabban számolnak, de számfogalmaik
tiszták és rendezettek. Hiszen a gyakorlat tesz mes-
terre és erre lesz még alkalom a következő osztá-
lyokban is. Ne a nyelvtani ismereteknek elmondása,
hanem a helyesírás főbb tudnivalóinak gyakorlati
alkalmazása döntőn a tanuló előmenetelében. Ne a
gyors, hanem a lassu, biztos olvasás képesítse a
következő osztályra.

Nagy és fontos érdekek parancsa szól mellett,
hogy minél többen, lehetőleg minden népiskolai
tanuló érje el a népiskola legmagasabb osztályát,
mert elemi tudása csakis így lesz teljessé és legalább
hallhatja azt, amire minden embernek az életben
szüksége lesz, hogy a társadalomnak hasznos tag-
jává lehessen, hogy önmaga boldogulását biztosít-
hassa és hazájának derék polgárává legyen. Kétsé-
gen felül áll, hogy ezt elérni nehéz feladat és nem
egyedül a tanítóság munkáján múlik az eredmény
el vagy el nem érése. Ezen a téren csakis a kölcsönös
támogatás biztosítja a sikert, azért teljes tisztelettel
kérjük az intéző köröket, hogy most, amikor olyan
nemes szép célt tűztek ki a végbizonyítvány el-
nyerésében a népiskola ifjúsága elé és ahhoz mind-
annyiunk annyi reményt fűzünk: forduljanak foko-
zott gondoskodással a magyar népoktatás felé,
mert jövőnk ereje és nagysága ebben van letétemé-
nyezve és mi tanítók ezen nagy jövőn teljes erőnk-
ből munkálkodni akarunk.

Sikeres magyarosítás.

Irtá: *Winkler Antal.*

A magyar nyelv eredményes tanításához három
dolog szükséges: szorgalom, szorgalom és harmad-
szor is szorgalom.

Ezen három főkelléken kívül, természetes, még
számtalan egyéb körülmény is van, amely a sikert
biztosítja, avagy kétéssé teszi.

Húsz éve működöm nemzetiségi községben s az
ezen idő alatt szerzett tapasztalataimból rövidesen
a következőkben számolok be.

A tanító legyen falujában tekintély. Ezt csak
úgy éri el, hogyha kifogástalan működése által meg-
szerzi a szülők bizalmát. Ne irtózzék a néppel való
érintkezéstől, hanem ragadjon meg minden kínál-
kozó alkalmat a szülőkkel való barátságos érintke-
zésre; okos, biztató fejtegetéssel vezesse őket annak
a belátására, hogy ő csakis gyermekeik javát akarja
s ezt előmozdítani, nekik is szent kötelességök.

A szülőkkel való gyakori érintkezés ugyan nem
mindig kellemes, mert a legnagyobb tapintatosság

mellett sem kerülhető ki egy-egy nyersebb nekünk-
rohanás, de szükséges. Ilyenkor nyerünk tiszta képet
a nép lelkivilágából; hízélgés, hunyászokodá nélkül
a maga hamisítatlan valóságából bontakozik ki
előttünk eszejárása s jókor alkalmazva a komoly
felvilágosítást, legtöbbször sikerül a gyanakodót is
megnyerni a jó ügynek. Az iskola és szülő között
ne legyen tétovázó ürr, mert ez rendesen elnyel minden
eredményt. Nem kell minduntalan szülői értekez-
letet tartani, őket erőnek erejével berendelni az
iskolába; mert a bizalmatlanok úgysem jönnek el
és akik meg is jelennek, feszélyezve érzik magukat
stb. Sokkal őszintebben nyilatkozik a szülő, amikor
séta közben szóba ereszkedem vele az uton, a házá-
nál vagy a mezőn. Óvjuk tekintélyünket, de ne
zárkózzunk el a néptől. De nemcsak a gyermekneve-
lés terén járjunk a szülő kezére, hanem mutassunk
egyéb dolgai iránt is élénk, jóakaró érdeklődést;
segítsük gazdasági és szociálpolitikai téren is ön-
zetlen felvilágosítással; ne engedjük anyagi téren
sem tönkre jutni avagy tönkresilányítani: legyünk
— ha már a nép nevelői — annak vezérei is! Külö-
nösen a szociálpolitika mezején kifejtett határozott,
céltudatos, őszinte irányítás, növeli az oly szükséges
közbecsülést.

A munka oroszlánrésze persze az iskolában folyik.
Itt nem szabad hirtelenkedni. Lassan, körültekin-
téssel hársunk el mindent, ami a magyarosítás
útján akadály. Ilyen akadály lehet: a tanulók
idegenkedése, a hazulról hozott ellenszenv, a siker-
ben való kételkedés stb.

A nagyobb tanulókkal megértetem, hogy a jövő-
ben való boldogulásukhoz mennyire szükséges a
magyar nyelv birása; annak a belátására vezetem
őket, hogy mindnyájan magyarok, de mert nem
tudnak magyarul beszélni is, csak félemberek; sőt
nevetség tárgyává válik itthon meg a külföldön is
az olyan ember, aki itt született, nevelkedett, de
magyarul nem ért.

A Berlinbe vándorolt magyar iparoslegény ott
nagyban adta a németet. Midőn aztán kitudódott,
hogy ő Magyarországon született, itt honos, fel-
világosították, hogy ő még azért nem német, mert
németül beszél, sőt, midőn egy mulatság alkalmá-
val felkérték egy magyar dal előadására s ő kény-
telen volt bevallani, hogy magyarul egyáltalán
nem is tud, még ki is nevették.

Számtalan példa van, melyekkel a gyermekre
hathatunk, önérzetét fejleszthetjük. Ha aztán
sikerül a nagyobbak lelkesedését felkelteni, úgy
azok magukkal ragadják a kisebbeket is s mi vígan
haladunk kitűzött célunk felé.

Kényszert sem a gyermek, sem a szülő ne lásson
munkánkban.

A magyarosítást fordítással kezdtem s csak las-
san, fokról-fokra tértem át a magyar tanítási nyelv
kizárólagos használatára. Ezáltal kikerültem az
anyanyelvhez való ragaszkodásból támadt felté-
kenység fellobbanását.

Kivételem nélkül, minden tárgyat tanítsunk magyar
nyelven, mert csakis így biztosítjuk a teljes ered-
ményt.

A hittant illetőleg nagyon eltérők a vélemények;
a tanítók egy része a gyermek anyanyelvében, másik
csoportja azt is magyar nyelven látja jónak tanítani.
Én határozottan az utóbbiakhoz csatlakozom.

Azáltal, hogy az összes reáliákat magyar nyelven
tanítjuk, a gyermek ezen nyelvből teszen szert a
szükséges szóbőségre, melyhez képest anyanyelvi

tudása elenyésző csekély és nem alkalmas arra, hogy a hittant, mint legnehezebb és legbővebb tárgyat, kellőleg elsajátítsa.

És hogyan hozhatnám a reáltárgyakat vonatkozásba a hittannal, hogyha mindegyiket más nyelven adom elő?

Igaz, hogy itt jelentkezik leginkább a szülők ellenszenvé, de egy kis jóakarattal ez is leküzdhető.

A gyermekekkel sokat beszélni és még többet beszéltetni, nemcsak az iskolában, hanem azonkívül is, ez a fő.

Az én tanulóim az iskolán kívül is kizárólag magyarul társalognak, úgy, hogy a kisebbek, a még nem tankötelesek már tőlük sajátítják el a magyar beszédet oly mértékben, hogy mire iskolába járnak, túl vannak a kezdet nehézségein.

Az iskolából kimaradtok ugyan használják anyanyelvüket is, de köztük is mindig nagyobb tért hódít a magyar társalgás; anyanyelvükből nem lehet ugyan őket egészen kiforgatni (nem is akarom), de hova-tovább mindegyikük kifogástalanul fog magyarul beszélni és magát egész magyarnak érezni.

Hogy a cél elérése fáradhatatlan, erős munkát igényel, az bizonyos; hogy csak az anyagi gondoktól ment, avagy magát, családi összeköttetése révén mentesíteni képes tanító veheti fel a sikeres küzdelmet, az is bizonyos; hogy — ha a magyarosítás az egész vonalon nem kényszerből, hanem meggyőződéses lelkesedésből folya — édes hazánk másképp festene, az sem szenved kétséget; de a legbizonyosabb mégis az, hogy e jó ügynek is a kerékkötői a mindenkori vezetőkörök voltak, amennyiben rendelkeztek és jó tanácsokkal bőven elláttak minket, de önállósításunkat sehogy sem szorgalmazták, sőt megakadályozták; s hogy ezért mi tanítók mennyit szenvedtünk és szenvedünk, azt csak mi tudjuk s mennyire sinyli meg az ország a vezető köröknek ezen soha meg nem bocsátható indifferenciáját, azt csak a vak nem látja.

SZEMLE.

Kulturális haladásunk feltételei. *Glattfelder Gyula* dr. esanádi püspök Temesvárott a Szabad Lyceum megnyitó előadásán előadást tartott, amelyben a többi közt ezt mondotta: A könyv és a tudós ember Magyarországon nem játszik olyan szerepet, mint másutt. Iső oka ennek föltétlenül nemzeti és nyelvi elszigeteltségünkben rejlik. A nyelvünk által kifejezésre jutó értékek nem kapcsolódnak bele más nemzetek gondolkodásába és érzelmvilágába. Rátért ezután annak a megállapítására, hogy mi az oka annak, hogy nem törekszünk energikus iparkodással a nehéz helyzet könnyebbé tételére. Szólt az okokról, amelyekkel a sok bajon segíteni lehetne és így folytatta: Az egyik mód, amellyel a bajon segíthetnénk, az utazás. Már pedig tudjuk, a magyar nem szeret és nem tud utazni. Csak kényelmes szórakozást keres a külföldön; a tanulást, a látókör szélesítését másodrendű dolognak tartja. A másik dolog, amivel szokatlan helyzetünkön segíthetnénk és ami összeköttetésbe hozhatna a kulturnemzetekkel: a nyelvek tanulása. Itt is nagy hiányokat lehet konstatálni. Hibás a család és az iskola is, amelynek nagyobb eredményeket kellene fölmutatnia az élő nyelvek tanítása körül. Bármennyire helyeslem és szükségesnek tartom a klasszikus nyelvek tanítását, az élő nyelveket

sem szabad háttérbe szorítanunk. Az élő nyelveket azonban nem szabad a klasszikus nyelvek módszere szerint tanítani. Nem grammatikát kell tanítani, hanem beszélni és olvasni kell az iskolában. Nagy baj nálunk a fegyelem hiánya és a szabadság túlbecslése. A család a kezdő embert elkényezteti, pedig nevelni csak fegyelmeléssel lehet. A fegyelméletlen ifjak nem képesek gondolkodni, tanulni és olvasni. Specifikus magyar szokás az is, hogy jelszavakra esküszünk. Sehol a jelszavaknak oly súlya nincs, mint nálunk. Nemcsak a politikában, de a szellemi élet minden terén.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskolévre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdudóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közigazgatásához. Ára füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ára 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

A kegyelet ünnepe. Erzsébet királyné (november 19.) emlékezetének iskolai megünneplésére alkalmas költemények és beszédek. A *Gyórfy János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek V. kötete. Ára 24 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

A szeretet ünnepei. Iskolalátogatásra, tanító és tanítónő nevenapjára alkalmas költeményeket és beszédeket tartalmaz. A *Gyórfy János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek IX. kötete. Ára 28 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

Pásztorjátékok. Szent karácsony főnséges és együttal kedves költészetet árasztó ünnepe alkalmából katolikus iskolák, ifjúsági egyesületek, népkörök pásztorjátékokat szoktak rendezni, úgy a gyermekek, mint a felnőttek épülésére. Födolog persze, hogy jó pásztorjáték álljon rendelkezésre. E tekintetben föltétlenül hasznos dolgot művelt a Szent-István-Társulat, midőn egész sereg új pásztorjátékkal kedveskedett a katolikus közönségnek. Mind válogatott jó darabok, mind olvasásra érdemesek, mind előadásra hatásosak. A darabokban előforduló énekek legnagyobb része kottára van szedve. A Szent-István-Társulat ilyenemű kiadványainak egyik célja, hogy a karácsonyi iskolai színelőadásoknak szép szokását életben tartsa. **A bűnbánó fiú.** Karácsonyi pásztorjáték két színben. Irta *Herczeg Péter*. (Népirat 214. sz.) Ára 10 fill. — **A bűn büntetése.** Karácsonyi játék három fölvonásban. Irta *Oppitz Sándor*. (Népirat 123. sz.) Ára 8 fill. — **A kis Jézus ajándéka.** Karácsonyi színmű 3 képből. Irta *Labay Gyula*. (Népirat 231. sz.) Ára 12 fill. — **A legszebb ajándék.** Karácsonyi színjáték. Irta *Bokor Malvin*. (Népirat 269. sz.) Ára 12 fill. — **A megkerült gyermek.** Karácsonyi pásztorjáték

öt részben. Irta és zenéjét szerzette Szabó János. (Népirat 219. sz.) Ára 24 fill. — **A megtalált bárány.** Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság Öröme V. kötet.) Ára 1 K 60 fill. — **Ami föntart minket.** Karácsonyi életkép az iparos-világból. 3 felvonásban. Kiválóan legényegyesületek használatára. Irta Erdősi Károly. Füzve 50 fill. — **Angyalszívek karácsonya.** Karácsonyi kép. Irta Erdősi Károly. (Népirat 200. sz.) Ára 12 fill. — **A pogány megtérése.** Karácsonyi játék 3 felvonásban. Irta Oppitz Sándor. (Népirat 124. sz.) Ára 6 fill. — **Apró szentek.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 192.) Ára 12 fill. **Békesség az embernek.** Karácsonyi játék. Irta Oppitz Sándor. (Népirat 139. sz.) Ára 6 fill. — **Betlehem.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta Bartha István. (Népirat 179. sz.) Ára 12 fill. — **Betlehem.** Pásztorjáték három felvonásban. Karácsony ünnepére. Irta Bartalos Gyula. II. kiadás. Ára 50 fill. — **Betlehemi bakter.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. (Népirat 190. sz.) Ára 24 f. — **Betlehemi asszonyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 190. sz.) Ára 8 fill. — **Egy karácsonyjé.** Dramolett. Irta Horváth Lipót. (Ifjúság könyvében.) Ára 2 K. — **Három királyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 191.) Ára 10 fill. — **Itt a Miklós.** Pásztorjáték. (Népirat 189.) Ára 8 fill. — **Jézus születése.** Karácsonyi pásztorjáték. Irta Mohl Adolf. Második kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony.** Szinjáték 3 felvonásban. Irta Bartha István. Második kiadás. (Népirat 101. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony az égben.** Regejáték. (Népirat 258.) Ára 12 fill. — **Karácsonyest.** Karácsonyi játék. (Népirat 188. sz.) Ára 8 fill. — **Karácsonyi színjátékok** kiválóan kath. legényegyesületek használatára. Irta Erdősi Károly. Füzve 80 fill. — **Karácsonyi történet.** Egy felvonásban. Irta Györffy Erzsébet. (Népirat 281. sz.) Ára 24 fill. — **Pásztorjáték.** Irta Domonkos István. (Népirat 215.) Ára 20 fill. — **Pásztorjátékok.** Ára felvázsonkötésben 1 K 40 fill. Megrendelhetők az összeg előzetes beküldésével (akár levélbélyegben is) a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.).

HIREK.

Jogi tanácsok. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács a legutóbb tartott ülésében elfogadta az elnökségnek abbéli előterjesztését, hogy a Tanács Központi Irodája a kath. iskola életére vonatkozó, szóval a kath. tanúgygyel összefüggő mindennemű kérdésben jogi tanácsot közvetít a hozzáférőknek. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a Tanács Központi Irodája figyelemmel kíséri a napi és a tanügyi sajtó híreit s mindazon esetekben mikor a kath. tanúgyre, a kath. iskola hatóságaira vagy a kath. tanítókra vonatkoztatva téves, bántó közlések jelen-

nek meg, a való tényállást kipuhatolja és a helyreigazító közlések közzétételéről gondoskodni fog. *Levelek «Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodája»* Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézőndők.

Tanítógyűlés. A nagyszombat-vidéki róm. kath. tanítóegylet október hó 15-én Nagyszombatban tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlést megelőzőleg 8½ órakeres szentmisét hallgattak az egyesület tagjai, melyet Báthy Lajos nagymácsédi esperes mutatott be.

Bocsz Árpád egyesületi elnök megnyitójában vázolja, hogy mily óriási, nehéz feladatok sulya alatt roskadozik ma a tanítóság, de főleg a kath. tanítóság. Az egyház tőle várja a vallás-erkölcsi élet fejlődését és jobbúlását. Az ifjúság és nép benne látja a természetes vezetőjét és vezérét. Az iskolai és templomi működés körén kívül megkívánják, hogy a gazda- és olvasókörieknek, ifjúsági egyesületeknek és szövetkezeteknek vezetője legyen, oktassa az analfabétákat, vegye ki részét a patronázs mozgalmakból, lássa el a népet hasznos olvasmányokkal, a téli hónapok alatt rendezzen háziipari tanfolyamokat, alakítson dalárdát, tartsa ébren a vallásos és hazafias érzelmeket s e célból előadásokat, szindarabokat és ünnepélyeket rendezzen. Az elősoroltak elegendők arra, hogy mindenki belássa, miszerint igen sokoldalú és nehéz feladat nehezedik a hivatása magaslatán álló tanító vállaira — a szoros vett iskolai köteleességeken kívül. Majd kérdezi: hogyan tehet eleget a mai helyzetével elégedetlen kath. tanító — egyedül magára hagyatva, minden erkölcsi és anyagi támogatás nélkül — ezen sokoldalú kívánalmaknak.

Ezen állapoton csak úgy lehet segíteni, ha a tanítóságot mai lehetetlen és tarthatatlan erkölcsi és anyagi helyzetéből kiemelve, *őt önmagával és sorsával elégedetté téve, képessé tesszük az intenzív és tágkörű munkásságra.* Ezután a fizetésrendezést sürgeti. Az itt-ott ismertett fizetési tervezet rendezés helyett csak tetézi a sérelmeket, mert az állami és nem állami tanítók közötti fizeteskülönbözetet meghagyni szándékozik.

Lássák be a hatalom urai, hogy mi nem morzsákat, hanem egész kenyert kérünk. Tudják meg, hogy minden félrendezés ellen tiltakozni fogunk és hogy a rideg, a merev visszautasítással rákényszeríthetnek bennünket is arra a lépésre, melytől eddig visszariadtunk s amely az ország kulturális életére és hírnevére végzetessé válnék.

Őszinte szívből üdvözlő a szép számmal egybegyűlt kartársakat, üdvözlő Guzsvenitz Vilmos egyházmegyei főtanfelügyelő, Frankó István kir. táblai bíró, Molnár Kálmán városi aljegyző és Gábel Gyula urakat, s midőn azt kívánja, hogy mindnyájukat Isten éltesse, a mai közgyűlést megnyitottak nyilvánítja.

Elnök megnyitóját hosszantartó lelkes éljenzés és taps követte.

A jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése után Guzsvenitz Vilmos egyházmegyei s. főtanfelügyelő állott fel s kijelentette, hogy mint a főegyházmegye képviselője megjelen mindenütt, hol a kath. tanúgyról van szó s az ott történeteket figyelemmel kíséri, s ami ott tanulságos és megjegyzésre méltó, azt megjegyzi. Figyelemmel kíséri a tanítóság jelen mozgalmát s azt igazságosnak ismeri és nem hiszi, hogy volna valaki, aki Magyarország sorsát szíven viseli, aki elzárkóznék a kath. tanítóság jogos kívánságai előtt. Biztosítja a tanítóságot az egyházhathóságok jóindulatáról, minek bizonyítására felemlíti, hogy a főrendiházban Várady, Csernoch és Glattfelder főpapok szólaltak fel a katolikus tanítók érdekében. Ugyancsak a nagymélt. püspöki kar kívánja atiratában, mit a kormányhoz intézett, hogy a katolikus tanítók kívánságai teljesíthetők s az állami és nem állami tanítók fizetése közötti különbség teljesen elimináltassék. Erkölcsileg is igyekszik minél magasabbra emelni a tanító tekintélyét az egyházhathóság és biztosítja a tanítóságot, hogy a rendszabályokban foglalt sérelmeket is, ha azok elfogadhatók, orvosolni fogja s a sérelmes pontok módosítása elől nem zárkozik el. Midőn ezeket előre bocsátja, üdvözlő a közgyűlést.

Dr. Tergina Gyula, Pozsonyvármegye kir. tanfelügye-

tudása elenyésző csekély és nem alkalmas arra, hogy a hittant, mint legnehezebb és legbővebb tárgyat, kellőleg elsajátítsa.

És hogyan hozhatnám a reáltárgyakat vonatkozásba a hittannal, hogyha mindegyiket más nyelven adom elő?

Igaz, hogy itt jelentkezik leginkább a szülők ellenszenvé, de egy kis jóakarattal ez is leküzdhető.

A gyermekekkel sokat beszélni és még többet beszéltetni, nemcsak az iskolában, hanem azonkívül is, ez a fő.

Az én tanulóim az iskolán kívül is kizárólag magyarul társalognak, úgy, hogy a kisebbek, a még nem tankötelesek már tőlük sajátítják el a magyar beszédet oly mértékben, hogy mire iskolába járnak, túl vannak a kezdet nehézségein.

Az iskolából kimaradottak ugyan használják anyanyelvüket is, de köztük is mindig nagyobb tért hódít a magyar társalgás; anyanyelvükből nem lehet ugyan őket egészen kiforgatni (nem is akarom), de hova-tovább mindegyikük kifogástalanul fog magyarul beszélni és magát egész magyarnak érezni.

Hogy a cél elérése fáradhatatlan, erős munkát igényel, az bizonyos; hogy csak az anyagi gondoktól ment, avagy magát, családi összeköttetése révén mentesíteni képes tanító veheti fel a sikeres küzdelmet, az is bizonyos; hogy — ha a magyarosítás az egész vonalon nem kényszerből, hanem meggyőződéssel lelkesedéssel folya — édes hazánk másképp festene, az sem szenved kétséget; de a legbizonyosabb mégis az, hogy e jó ügynek is a kerékkötői a mindenkori vezetőkörök voltak, amennyiben rendeletekkel és jó tanácsokkal bőven elláttak minket, de önállósításunkat sehogyan sem szorgalmazták, sőt megakadályozták; s hogy ezért mi tanítók mennyit szenvedtünk és szenvedünk, azt csak mi tudjuk s mennyire sanyli meg az ország a vezető köröknek ezen soha meg nem bocsátható indifferenciáját, azt csak a vak nem látja.

SZEMLE.

Kulturális haladásunk feltételei. *Glattfelder Gyula* dr. esanádi püspök Temesvárott a Szabad Lyceum megnyitó előadásán előadást tartott, amelyben a többi közt ezt mondotta: A könyv és a tudós ember Magyarországon nem játszik olyan szerepet, mint másutt. Iső oka ennek föltétlenül nemzeti és nyelvi elszigeteltségünkben rejlik. A nyelvünk által kifejezésre jutó értékek nem kapcsolódnak bele más nemzetek gondolkodásába és érzelemléteibe. Rátért ezután annak a megállapítására, hogy mi az oka annak, hogy nem törekszünk energikus iparkodással a nehéz helyzet könnyebbé tételére. Szólt az okokról, amelyekkel a sok bajon segíteni lehetne és így folytatta: Az egyik mód, amellyel a bajon segíthetnénk, az utazás. Már pedig tudjuk, a magyar nem szeret és nem tud utazni. Csak kényelmes szórakozást keres a külföldön; a tanulást, a látókör szélesítését másodrendű dolognak tartja. A másik dolog, amivel szokatlan helyzetünkön segíthetnénk és ami összeköttetésbe hozhatna a kulturnemzetekkel: a nyelvek tanulása. Itt is nagy hiányokat lehet konstatálni. Hibás a család és az iskola is, amelynek nagyobb eredményeket kellene fölmutatnia az élő nyelvek tanítása körül. Bármennyire helyeslem és szükségesnek tartom a klasszikus nyelvek tanítását, az élő nyelveket

sem szabad háttérbe szorítanunk. Az élő nyelveket azonban nem szabad a klasszikus nyelvek módszere szerint tanítani. Nem grammatikát kell tanítani. hanem beszélni és olvasni kell az iskolában. Nagy baj nálunk a fegyelem hiánya és a szabadság túlbecsülése. A család a kezdő embert elkényeztet, pedig nevelni csak fegyelmezővel lehet. A fegyelmezetlen ifjak nem képesek gondolkodni, tanulni és olvasni. Specifikus magyar szokás az is, hogy jelszavakra esküszünk. Sehol a jelszavaknak oly súlya nincs, mint nálunk. Nemcsak a politikában, de a szellemi élet minden terén.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskoláévre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. kisdudóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közigazgatásához. Ára füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ára 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

A kegyelet ünnepe. Erzsébet királyné (november 19.) emlékezetének iskolai megünneplésére alkalmas költemények és beszédek. *A Györfly János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek V. kötete. Ára 24 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

A szeretet ünnepei. Iskolalátogatásra, tanító és tanítónő nevenapjára alkalmas költeményeket és beszédeket tartalmaz. *A Györfly János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek IX. kötete. Ára 28 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

Pásztorjátékok. Szent karácsony főnséges és egyúttal kedves költészetet árasztó ünnepe alkalmából katolikus iskolák, ifjúsági egyesületek, népkörök pásztorjátékokat szoktak rendezni, úgy a gyermekek, mint a felnőttek épülésére. Födolog persze, hogy jó pásztorjáték álljon rendelkezésre. E tekintetben föltétlenül hasznos dolgot művelt a Szent-István-Társulat, midőn egész sereg új pásztorjátékkal kedveskedett a katolikus közönségnek. Mind válogatott jó darabok, mind olvasásra érdemesek, mind előadásra hatásosak. A darabokban előforduló énekek legnagyobb része kottára van szedve. A Szent-István-Társulat ilyenmő kiadványainak egyik célja, hogy a karácsonyi iskolai színelőadásoknak szép szokását életben tartsa. **A bűnbánó fiú.** Karácsonyi pásztorjáték két színben. Irta *Herczeg Péter*. (Népirat 214. sz.) Ára 10 fill. — **A bűn büntetése.** Karácsonyi játék három fölvonásban. Irta *Oppitz Sándor*. (Népirat 123. sz.) Ára 8 fill. — **A kis Jézus ajándéka.** Karácsonyi színmő 3 képből. Irta *Labay Gyula*. (Népirat 231. sz.) Ára 12 fill. — **A legszebb ajándék.** Karácsonyi színjáték. Irta *Bokor Malvin*. (Népirat 269. sz.) Ára 12 fill. — **A megkerült gyermek.** Karácsonyi pásztorjáték

öt részben. Irta és zenéjét szerzette Szabó János. (Népirat 219. sz.) Ára 24 fill. — **A megtalált bárány.** Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság Öröme V. kötet.) Ára 1 K 60 fill. — **Ami föntart minket.** Karácsonyi életkép az iparos-világból. 3 felvonásban. Kiválóan legényegyesületek használatára. Irta Erdősi Károly. Füzve 50 fill. — **Angyalszivek karácsonya.** Karácsonyi kép. Irta Erdősi Károly. (Népirat 200. sz.) Ára 12 fill. — **A pogány megtérése.** Karácsonyi játék 3 felvonásban. Irta Oppitz Sándor. (Népirat 124. sz.) Ára 6 fill. — **Apró szentek.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 192.) Ára 12 fill. **Békesség az embernek.** Karácsonyi játék. Irta Oppitz Sándor. (Népirat 139. sz.) Ára 6 fill. — **Betlehem.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta Bartha István. (Népirat 179. sz.) Ára 12 fill. — **Betlehem.** Pásztorjáték három felvonásban. Karácsony ünnepére. Irta Bartalos Gyula. II. kiadás. Ára 50 fill. — **Betlehemi bakter.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. (Népirat 190. sz.) Ára 24 f. — **Betlehemi asszonyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 190. sz.) Ára 8 fill. — **Egy karácsonyéj.** Dramolett Irta Horváth Lipót. (Ifjúság könyvében.) Ára 2 K. — **Három királyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 191.) Ára 10 fill. — **Itt a Miklós.** Pásztorjáték. (Népirat 189.) Ára 8 fill. — **Jézus születése.** Karácsonyi pásztorjáték. Irta Mohl Adolf. Második kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony.** Színjáték 3 felvonásban. Irta Bartha István. Második kiadás. (Népirat 101. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony az égben.** Regejáték. (Népirat 258.) Ára Ára 12 fill. — **Karácsonyest.** Karácsonyi játék. (Népirat 188. sz.) Ára 8 fill. — **Karácsonyi színjátékok** kiválóan kath. legényegyesületek használatára. Irta Erdősi Károly. Füzve 80 fill. — **Karácsonyi történet.** Egy felvonásban. Irta Györffy Erzsébet. (Népirat 281. sz.) Ára 24 fill. — **Pásztorjáték.** Irta Domonkos István. (Népirat 215.) Ára 20 fill. — **Pásztorjátékok.** Ára félvászonkötésben 1 K 40 fill. Megrendelhetők az összeg előzetes beküldésével (akár levélbélyegben is) a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.).

HIREK.

Jogi tanácsok. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács a legutóbb tartott ülésében elfogadta az elnökségnek abbéli előterjesztését, hogy a Tanács Központi Irodája a kath. iskola életére vonatkozó, szóval a kath. tanügygel összefüggő mindennemű kérdésben jogi tanácsot közvetít a hozzáfordulóknak. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a Tanács Központi Irodája figyelemmel kíséri a napi és a tanügyi sajtó híreit s mindazon esetekben mikor a kath. tanügyre, a kath. iskola hatóságaira vagy a kath. tanítókra vonatkoztatva téves, bántó közlések jelen-

nek meg, a való tényállást kipuhatolja és a helyreigazító közlések közzétételéről gondoskodni fog. *Levelek «Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodája»* Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézendők.

Tanítógyűlés. A nagyszombat-vidéki róm. kath. tanítóegylet október hó 15-én Nagyszombatban tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlést megelőzőleg 8½ órakeresztmisést hallgattak az egyesület tagjai, melyet Báthy Lajos nagymácsédi esperes mutatott be.

Bocz Arpád egyesületi elnök megnyitójában vázolja, hogy mily óriási, nehéz feladatok sulya alatt roskadozik ma a tanítóság, de főleg a kath. tanítóság. Az egyház tőle várja a vallás-erkölcsi élet fejlődését és jobbúlását. Az ifjúság és nép benne látja a természetes vezetőjét észvezerét. Az iskolai és templomi működés körén kívül megkívánják, hogy a gazda- és olvasókörieknek, ifjúsági egyesületeknek és szövetkezeteknek vezetője legyen, oktassa az analfabétákat, vegye ki részét a patronázs mozgalmakból, lássa el a népet hasznos olvasmányokkal, a téli hónapok alatt rendezzen háziipari tanfolyamokat, alakítson dalárdát, tartsa ébren a vallásos és hazafias érzelmeket s e célból előadásokat, szindarabokat és ünnepélyeket rendezzen. Az elősoroltak elegendők arra, hogy mindenki belássa, miszerint igen sokoldalú és nehéz feladat nevezdik a hivatása magaslatán álló tanító vállaira — a szorosán vett iskolai köteleességeken kívül. Majd kérdezi: hogyan tehet eleget a mai helyzetével elégedetlen kath. tanító — egyedül magára hagyatva, minden erkölcsi és anyagi támogatás nélkül — ezen sokoldalú kívánalmaknak.

Ezen állapotban csak úgy lehet segíteni, ha a tanítóságot mai lehetetlen és tarthatatlan erkölcsi és anyagi helyzetéből kiemelve, *öt önmagával és sorsával elégedetté téve, képessé tesszük az intenzív és tágkörű munkásságra.* Ezután a fizetésrendezést sürgeti. Az itt-ott ismertett fizetési tervezet rendezés helyett csak tetézi a sérelmeket, mert az állami és nem állami tanítók közötti fizeteskülönbözetet meghagyni szándékozik.

Lássák be a hatalom urai, hogy mi nem morzsákat, hanem egész kenyert kérünk. Tudják meg, hogy minden félrendezés ellen tiltakozni fogunk és hogy a rideg, a merev visszautasítással rákényszeríthetnek bennünket is arra a lépésre, melytől eddig visszariadtunk s amely az ország kulturális életére és hírnevére végzetessé válnék.

Öszinte szívből üdvözlö a szép számmal egybegyűlt kartársakat, üdvözlö Guzsvenitz Vilmos egyházmegyei főtanfelügyelő, Frankó István kir. táblai bíró, Molnár Kálmán városi aljegyző és Gábel Gyula urakat, s midőn azt kívánja, hogy mindnyájukat Isten éltesse, a mai közgyűlést megnyitottak nyilvánítja.

Elnök megnyitóját hosszantartó lelkes éljenzés és taps követte.

A jegyzőkönyvhiteljesítő kijelölése után Guzsvenitz Vilmos egyházmegyei s. főtanfelügyelő állott fel s kijelentette, hogy mint a főegyházmegye képviselője megjelen mindenütt, hol a kath. tanügyről van szó s az ott történeteket figyelemmel kíséri, s ami ott tanulságos és megjegyzésre méltó, azt megjegyzi. Figyelemmel kíséri a tanítóság jelen mozgalmát s azt igazságosnak ismeri és nem hiszi, hogy volna valaki, aki Magyarország sorsát szíven viseli, aki elzárkóznék a kath. tanítóság jogos kívánságai előtt. Biztosítja a tanítóságot az egyházhatóságok jóindulatáról, minek bizonyítására felemlíti, hogy a főrendiházban Várady, Csernoch és Glattfelder főpapok szólaltak fel a katolikus tanítók érdekében. Ugyancsak a nagymélt. püspöki kar kívánja atiratában, mit a kormányhoz intézett, hogy a katolikus tanítók kívánságai teljesíttessenek s az állami és nem állami tanítók fizetése közötti különbség teljesen elimináltassék. Erkölcsileg is igyekszik minél magasabbra emelni a tanító tekintélyét az egyházhatóság és biztosítja a tanítóságot, hogy a rendszabályokban foglalt sérelmeket is, ha azok elfogadhatók, orvosolni fogja s a sérelmes pontok módosítása elől nem zárkózik el. Midőn ezeket előre bocsátja, üdvözlö a közgyűlést.

Dr. Tergina Gyula, Pozsonyvármegye kir. tanfelügye-

lője szólalt ezután s beszédében a közoktatásügyi miniszter jóindulatát eszeltelte a tanítószög előtt, megemlítve többek közt a 150 korona drágasági pótlék kiosztását is. Neki nincs oka kételkedni az ő jóindulatában, a tanítók iránti jóakarátában. Azt hiszi, ha határozott kérésükkel hozzá fordulnak a tanítók, jogos követeléseik kielégítést nyernek. Az általános és folytonos izgatott hangulatra kijelenti, hogy a két évi működése alatt őt a tanítószög iránti jóindulat vezette, mit tapasztalhattak a jelenlevők, épp azért mondta, hogy «ez az ellenséges hangulat azt hiszem nem nekem szól!» Mire általános éljenzéssel felelt a közgyűlés. Figyelmeztet, hogy a tanítószögnek vannak hazafias és társadalmi kötelességeik a tanításon kívül. Ajánlja a határozott állásfoglalást a fizetési kivanságainkra nézve, de egyúttal ajánlja a higgadtságot s midőn üdvözli a gyűlést, igéri, hogy mindent elkövet a tanítószög érdekében.

Boz Arpad elnöki jelentése következett ezután a tárgysorozat értelmében. 1. pont. *Gasselseder* Miklós és *Horvath* József nagyszombati kartársakat üdvözli, kiket ő felsége áldásdus működésükért az arany érdemkeresztel tüntetett ki. Beszámol a fizetésrendezés ügyében kifejtett állásfoglalásunkról és az ez ügyben tett lépésekről, munkálatokról s azok költségeiről. Javasolja, hogy vármegyénk törvényhatósági bizottságának, *Esterhazy* Mihály gróf és *Szűllő* Géza országgyűlési képviselőknek a fizetésrendezés érdekében tett támogatásukért köszönetüket nyilvánítsák. Jelenti, hogy a mult évi határozat értelmében kérelemmel járult egyházmegyénk főpásztorához, hogy igazságos ügyünk érdekében hathatós befolyását érvényesíteni kegyeskedjék. A kecskeméti ref. tanítóegylet javaslata értelmében f. év április hó 30-án egyesületünk nevében sürgőnyt küldött a kultuszminiszter úrhoz, egyben hasonló eljárásra hívta föl a körelnököket is. A nyilvánosságra jutott fizetésrendezési tervet szerelmes rendelkezéseinek kihagyása és fizetésegyenlővé tétele érdekében kervenyt intézett a kultuszminiszter úrhoz május 6-án. Bejelenti, hogy a mult évi közgyűlés határozata értelmében a katolikus tanítók üdülőházára 100 koronát küldött a keresztény szociális szakosztály pénztárának posta útján. *Gasselseder* Miklós nagyszombati v. el. isk. igazgatót és *Cservenka* János feketenyéki volt kántortanítót 40 éves tanítói szolgálatuk ünneplése alkalmával az üdvözlők tömegéhez csatlakozva, levélben kereste föl, hogy közölje velük az egyesületnek üdvözlését, mely tiszteletét és szeretetét. A mult évi közgyűlés határozat értelmében kérelemmel fordult a Kath. Tanügyi Tanács elnökségéhez, hogy az iskolaszékek reformja tárgyában hozott határozatát szorgalmazza. Jelenti, hogy az egyházhatóság az egyesület szakszerű munkásságaért, meglegedését nyilatkozza. Ismerteti a körök munkaprogramjával kitűzött tetteket. Indítványozza, hogy a kath. tanítói árvaházra egyesületünk 50 loronával járuljon. Bejelenti a beérkezett pályateteleket. Javasolja, hogy *Peczko* Antal felsőszi esperes plébános urnak köszönetét nyilvánítsa az egyesület, hogy a nagyszombatvidéki kör tagjai számára «Az oltariszentség és a nevelés» című pályatételre 10 koronát adományozott. Javasolja, hogy a tanítók betegsegélyző alapja javára kibocsátott sorsjegyekből 10 darabot vegyen át az egylet. Jelenti, hogy a kérelmetlen halál *Pintér* János szenci tanítót és *Huszár* Teréz vittenci tanítónőt és *Alszeghy* János nagyszombati polg. fiú isk. igazgatót ragadta el. Javasolja, hogy fájdalomunknak jegyzőkönyvünkben is adjunk kifejezést. Indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy a Pozsonyban létesítendő «Tanítók Háza» ügyét magaéva teszi, annak mielőbbi megvalósítását teljes erejéből szorgalmazni, a mozgalmat a legnagyobb erkölcsi és anyagi támogatásban részesíteni fogja. Egyben mondja ki még a közgyűlés, hogy az alapgyűjtést megkezdi és e célból mulatságokat, előadásokat és felolvasásokat rendez és gyűjtést indít. Közgyűlés elnök jelentését a benne foglalt javaslatokkal együtt tudomásul veszi és egyhangulag elfogadja. Ezután *Gábel* Gyula székesfővárosi tanító ismertette olvasástanítási módszerét s azt lélektanilag is szépen megokolta. A gyakorlatilag bemutatott tanítás pedig általános tetszést aratott. A nagyszombati járás-

biróság vezetője *Frankó* István kir. táblai bíró tartott mindvégig feszült figyelemmel kísért felolvasást a büntető novelláról. Előadásának befejeztével nagyon szépen kiemelte a tanító társadalmi helyzetét s méltányolta a társadalom érdekében kifejtett munkásságát. Jogosnak tartja a tanítószög jelen küzdelmét és kárhooztatja az intéző körök mostoha elbánását a tanítószöggel szemben. A központi bizottság indítványai következtek: Mondja ki a közgyűlés, hogy a nagyszombatvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete az 1913. év január hó 1-ével kezdődő hatállyal belép a tanítók országos szövetségébe. Indítványozza, hogy az egyesület tőkői és alapjai «A nagyszombatvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete» önszegélyző alapja» címen tőkésítsék. Végül a lapokban már közölt azon indítvány tárgyalatott, mely a fizetésrendezéssel kapcsolatosan a tanítószög magatartására vonatkozik, ha a tanítószög szerelmesen vitetné keresztül a fizetésrendezés. Az elnök utálatányára és segélyezésére vonatkozó javaslatot *Besskó* Antal indítványára egyhangulag eltagadták. Ezután a gyűlés minden indítványt, elnöki, pénztári és könyvtári jelentést, valamint a bíráló bizottságok jelentésének eredményét meghallgatta és tudomásul vette.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.), mely már nagy összegeket áldozott a katolikus népnevelés céljaira, mindig csak a befolyt adományok arányában támogathatja a hozzá kérvénnyel fordulókat és ép ezért hálás köszönetet mond az alatt közzölt s a *Népnevelőben* még nem nyugtázott tagdíjakért, illetve adományokért. Az egyesület ezúton is értesít mindenkit, hogy adományok vagy tagdíjak az egyesület pénztárosa címére küldendők (*Jeney* István, VIII., Szentkirályi-u. 28.). Évi tagdíj legalább 1 korona, egyszer és mindenkorra 25 korona. Alapító tagdíj 400 korona. Pártfogó tag 100 koronát, pártoló tag 50 koronát fizet egyszer s mindenkorra. Tagnak lehet jelentkezni a postautalvány vagy csekkszelvényen is. A nyugtázások a következők: *Frank* József plébános Szinerváralja 2 K, *Barabas* György plébános Békés 2 K, *Dotter* János plébános Fél 4 K, *Spuller* Gyula plébános Garamszőlős 2 K, *Simor* Intézet Budapest 5 K, *Veveán* István Abony 3 K, *Harkabuz* Imre plébános Enyierke 2 K, *Oberbauer* A. utóda Budapest 5 K, *P. Prieszter* Ágoston pléb. h. Máriaudradna 3 K, *Ambrus* Antal plébános Törökbecse 10 K (A közepörtöntli esp. kerület adományaként.), *Róm.* kath. plébánia Nagykanizsa 5 K, dr. *Klinda* Teofil kanonok Esztergom 5 K, *Littvay* Péter plébános Szond 1 K, *Révay* Tíqor érseki tikkár Kalocsa 1 K, dr. *Rott* Nándor kanonok Esztergom 10 K, dr. *Michálek* János Felsőradós 3 K, *Millá* Imre lelkész Tiszakálmánfalva 1 K, *Rózsafűzér* egylet és Kath. Kör Tiszakálmánfalva 1—1 K, *Márton* István plébános Nagycsalomja 2 K, dr. *Reindl* Román plébános Szete 2 K, *Janez* József plébános Nyitraudvarnok 2 K, *Karkalics* Sándor alesp. plébános Lice 2 K, dr. *Kereszty* Viktor Pozsony 1 K, *Német* József róm. kath. lelkész Nádudvar 1 K, *Kovács* Antal plébános Szakály 1 K, *Árpás* Gyula plébános Kiszombor, *Miller* József plébános Budakeszi 5 K, *Weicher* Miklós plébános Törökbalint a törökbalinti tagok részéről 42 K, *Ujhelyi* Lajos plébános Sarud 2 K, *Limperger* Flóris plébános Nagygencs 2 K, *Rupf* Sándor plébános Sopronkövesd 1 K, *Katona* Ernő plébános Apátszentmihály 1 K, *Krinitzky* Ferenc plébános Oraviczabánya 1 K, *Porsár* Endre Szentlőrinczkata 1 K, *Káhonyi* János plébános Pozsonyávod 2 K, *Moys* Jakab rk. lelkész Lápispatak 2 K, *Marsó* Géza kanonok Rózsnyó 10 K, *Peczko* Antal esp. plébános Felsőszil 1 K, *Leitgob* József Vangola 1 K, *Tritomszky* Lajos kántortanító Sasvár 1 K, *Truszka* István lelkész Nyírlugos 1 K, *Hirling* János plébános Ujszász 4 K (Iskola és fogy. szöv. részéről.), *Káposztássy* Imre pápai kamarás, plébános Karancseszi 3 K, *Lincsovsky* Mátyás zárdafőnök Okolicsnó 1 K, özv. *Kafka* Károlyné tanítónő Budapest 1 K, *Kopári* Gyula plébános Abaliget 5 K, *Matuszka* Mihály Pászto 2 K, *Peér* Gyula plébános Velence 1 K, *Fiebig* Alajos plébános Nyitraudradahely 1 K, *Szirmák* Béla plébános Törtel 2 K, *Szeged*-belvárosi

szent Antal persely 5 K, Reibel Mihály Temesvár 1 K, Óbesztercei plébánia 1 K, Lőcsei plébánia 2 kor. 45 fill., Medveczky Imre plébános Felsőgagy 1 K, Kaich József plébános Bécsujfalu 4 K, Nagyiváni József plébános Abaujker 1 K, Nagylőzsi fogv. és érték. szöv. 5 K, Lang Ince dr. ciszt. r. theol. tanár Budapest 2 K, Grócz Béla főesperes Nagyvárad 10 K, Markó Leopoldina tanítónő Jászó 1 K, Zsolnai irg. nővérek 10 K, Zabos Endre tanító Hírnyova 1 K, gróf Zichy Aladár Budapest 25 K, Vidákovich Miklós esp. plébános Bácsstóváros 10 K. *A beérkezett adományok továbbra is a Népnevelőben jognak hivatalosan nyugdíjazni.*

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

H. 1. A helyettesítésért méltányos tiszteletdíjat állapítson meg az iskolaszék az eltávozott tanító fel nem használt fizetéséből. **2.** Forduljon kérelemmel az iskolaszék útján az egyházi főhatósághoz. **3.** A törvényben előírt lakás és mellékhelyiségei megilletik, vagy pedig a 200 korona lakásbér. — **S. J.** Kérjen utasítást az egyházi főtanfelügyelőségtől. — **A.** Rendtartásban erről nincs intézkedés. — **K. F. 1.** Igen, megilleti 20 korona kertilletmény az 1907. évi 27. t.-c. értelmében. **2.** Megilleti a nős tanítót legkevesebb 200 korona lakásbér. **3.** Ott, ahol szolgál. **4.** Szabad-ságot kér az egyházi főtanfelügyelőségtől. **5.** Kötelezve nincs, de rendesen előleget. — **S. M.** Megizentem a tájékoztatóban. — **C. F.** Köszönet. — **S. F.** Intézkedtünk. — **G. K.** Nem ismerünk oly céget, amelyik a kívánt dolgokat kikölcsonzi. — **Cz. A.** Az ismétlőiskolában kötelesek díj nélkül tanítani. Rendelje meg a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában az ismétlőiskolák tantervét. Az ismétlőiskolák olvasó és tankönyvét is ott rendelheti meg. A tanterv és tankönyv alapján elkészítheti a részletes lecketervet, tekintettel a helyi viszonyokra. — **H. Gy.** A mozgalmat azonnal megindítjuk. Az eszme keresztülvihető és minden esetre hatása is lesz. — **W. J.** A drágasági pótlék ügyében a Tanács mozgalma eredményeket ért el s most már az összes arra jogosultak megkapják. A rendelkezések tartalmát még nem ismerjük. **2.** Az egyetemes fizetés elvének győzelmét a magyar nemzeti népnevelés érdekei sürgetik elsősorban. A nagymélt. püspöki kar pártoló átiratot intézett ebben a tárgyban a tanügyi kormányhoz. **3.** A 100-as bizottsági közgyűlés határozatát egyes lapok téves beállításban közölték. Ezért mozgalmunknak nehézségei támadtak, de ma már ezeket is legyőztük. — **Érdeklődő.** **1.** Mindenesetre törzsfizetésének 30%-a értendő. **2.** A lakásról nem szól az intézkedés, tehát nem. — **P. F.** Az egyházi főtanfelügyelőségtől kérjen eljárásához utasítást. — **K. Gy.** Csak az illeti meg, ami a díjlevélben foglaltatik; tehát nem követelheti a többletet. — **H. M. L.** A hitoktatásról az egyházi főhatóság intézkedik. Az említett rendeletet beszerezzük és a tájékoztatóban annak tartalmát röviden közreadjuk. — **N. F.** Azt illeti meg, akinek kiutalják. — **P. J.** Feleltem. — **B. A.** **1.** A karókért fizetni köteles, ha nem tudja bizonyítani, hogy az illető is visszatérítés nélkül vette birtokba a szőlőt. **2.** A 200 koronának $\frac{1}{12}$ része megilleti, ezt joggal követelheti. — **Gy. J., K. M.** Minden nyilvános működő tanító elnyeri az említett segélyt, tekintet nélkül arra, hogy fizetése ki van-e egészítve államsegéllyel. **2.** Ha nem utalnak ki, forduljon illetékes helyre kérelemmel és látta-moztassa az iskolaszéki elnökkel kérvényét; 150 korona illeti meg. — **N. A.** Választottam.

A «Fónagy-féle dustless» a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala útján szerezhető meg. Miért szükséges a fertőtlenítés «Fónagy-féle dustless»-szel? Sehoh a művelt világon annyi piszkot, port és betegséget terjesztő bacillust nem kénytelen lenyelni a hivatalnok, tanító és tanuló, valamint a takarítást végző szolga, mint nálunk a hivatalokban és iskolákban. Ne csodálkozzunk tehát, hogy éppen a mi

hazánk népét pusztítja legnagyobb mértékben a sokféle betegség és különösen a tuberkulózis (tüdővész). Ezeket a nyavalyákat már az ovodában és iskolában szívja magába az apró gyermek, szomorúan látjuk a statisztika adataiból, hogy a halálesetek számának több mint fele iskolás gyermekekből kerül ki. A padlóról felszálló veszedelmes por, a hivatalban és iskolában hivatást teljesítő egyén szervezetébe is bekerül, megrontja és előbb-utóbb tönkre teszi azt. A hatóságok hivatottak elsősorban arra, hogy ezeken a szomorú állapotokon segítsenek: már van lehetőség a por által közvetített veszedelem megszüntetésére. Ennek tudatában a nagym. vall. és közoktatásügyi miniszter úr, az iskoláktól és egyéb intézetektől a «Fónagy-féle dustless-ről» egy évtized alatt gyűjtött tapasztalatokat beszerezte, a minisztérium palotájában is kipróbálta e szert s az összes hivatottak egyetelmű hozzászólása alapján elrendelte annak kötelező használatát.

A «Fónagy-féle dustless» fertőtlenítőszer használata. A szőnyeggel bevont szerszámmal 100—150 cm. nyél erősítendő. A szert kissé fel kell rázni, hogy annak állás közben a fenékre leülepedett nehezebb alkatrészei összevegyüljenek, ezután egy olyan edénybe öntendő, amelybe a szőnyeggel bevont kenő szerszám bemartható. A szerrel jól beitatott szerszámmal a tisztára seprő padló vékonyan és egyenlően lesz bekenve. *Mielőtt a bekenő padlókat használatba vétetnek, tiszta ronggyal okvetlenül szárazra feltörlelendők,* mert ha ez meg nem történik, úgy a padló keményebb részein rendszerint fönnmaradt folyadék bepiszkolhatja a ruhát, cipőt. Az 1—2 hónapoként kopottnak mutakozó helyeket a piassava-seprővel való tisztára seprés után újból be kell kenni. A piassava-seprő használata ezért szükséges, mert ezzel takarítva, a padló állandóan tiszta marad, megtartja üde színét, míg más seprővel a hasadékokba lerakódó port és szennyet kihozni nem lehet, miáltal a padló lassanként sötét barnára változik. A hiányos kezelés folytán esetleg mutakozó hibákat kérjük velünk sürgősen közölni; minden kérdésre azonnal válaszolunk. **Megrendelés.** Keményfa (parquett) padlóra 8 □ méterre, fenyőpadlóra 6 □ méterre számítandó 1 liter «Fónagy-féle dustless». Ha a padló évek óta van használatban, kissé kopott és a padlóközők kiszélesedtek, az esetben 5 □ méterre kell 1 litert számítani az első bekenéshez. **Karbantartás** céljára, ha rendesen minden hónapban egyszer a kopottnak látszó részek kijavíttatnak, egy egész évre számítandó akkora mennyiségű szer, amekkora az első bekenéshez számíttatik. **Pl.** ha az első bekenéshez 10 liter szükséges, akkor a karbantartásra is 10 litert kell megrendelni, egész évre. Egy ember óránként 80 □ métert kenhet be. **Szerszám** annyi szükséges, ahány személy a bekenést végzi. **Piassava-seprő** minden szolga részére 1—1 darab. **A megrendelésben kitüntetendő a legközelebbi vasuti, hajó vagy postaállomás, továbbá aláírás**on kívül az intézet vagy község hivatali bélyegzőjével is ellátandó a megrendelőlevél. **Árjegyzék:** 1 liter «Fónagy-féle dustless» 1 korona, 1 szerszám 1 korona, 1 piassava-seprő 160 korona a postaköltség felszámításával. 30 litertől kezdve bérmentes szállítás. (A megrendelhető legkisebb mennyiség 5 liter). **Bádogtartányok** beszerzési árban, nagyság szerint lesznek felszámítva és franco visszaküldhetők. **Megrendelések a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. intézendők.**

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávan egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A zsigárdi (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állásra *nov. 14-ig* pályázat hirdetik. Javadalma: államségéllyel 1000 kor. és 20 kertilletmény. Kérvények *Dr. Heródek Antal* esp.-plebános úrhoz Vágfarkasra küldendők. 1573 2—2

«Népnevelő» 42. számában hirdetett **szelincsi** állásra megválasztottnak lemondása folytán új pályázat határideje és választás *nov. 16-án. Kalász Imre* plébános. 1001 1—1

Az alsőszeleizsényi (Bars m.) róm. kath. iskolaszék 1913. június 1-ig helyettesít keres. Fizetése 80 kor. havonként, azonkívül lakás, fűtés és esetleg egy kis bútor. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1596 1—1

A garam-kövesdi róm. kath. iskolaszék 1912. nov. 15.—1913. május 15. terjedő időre kiegészítő kántortanítót alkalmazni akar. Fizetése 1 szobás lakás, 400 kor. és az eszedékes stóla. Az ajánlatok *nov. 15-ig* az elnökséghez benyújtandók, s az állás azonnal elfoglalandó. 1612 1—1

A «Népnevelő» f. é. nov. 3-án megjelent 45-ik számában a zsigárdi tanítónői állásra tévesen tanítói pályázat hirdettetett. Tanítónők pályázhatnak *nov. 14-ig.* 1616 1—1

A «Népnevelő» f. évi 44. számában Nyitra-perjésre (Prassic, Nyitra m.) hirdetett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbították *nov. 20-ig.* 1631 1—2

Vedrődi (Pozsony m.) róm. kath. iskolánál lemondás folytán üresedésbe jutott tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: község pénztárából 700 kor., államtól 262 kor., egy öltö, 100 kor. lakáspénz és 20 kor. kertilletmény. Tannyelv magyar. Tót nyelv tudása kívánatik. Pályázati határidő *nov. 20.* a választás *nov. 21.* tartatik meg. Tanítónők is pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. *Róm. kath. iskolaszék* 1630 1—1

Velsőcs község iskolaszéke pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra. Fizetése évi 800 kor. tanítói, egy szobás lakás, kántori fizetés megegyezés szerint. Ha a rendes kántortanító egészségi állapota nem javul, remélheti véglegesítését 1/2 év múlva. Pályázatok *nov. 17-ig* az iskolaszék elnökségéhez küldendők. Jó hang, jó zene tudás. *Pathy Gyula* isk. elnök. 1644 1—1

Borsós (u. p. Otura, Nyitra m.) róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szoba, konyha, kamra, fűszer, ölt., istálló és káposztáskert, hét szekér ágfa behordva és felvágva, 32 p. mérő roz, vallásalapból 183-16 kor., Scitovszky-féle alapítványból 46-30 kor., misealapítványból 26 kor., községtől 4 kor., ismétlőiskolától 50 kor., államségély 428 kor., tandíjkárpótlás államtól 120 kor., stóla körülbelül 150 kor. Tannyelv magyar. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *nov. 25-ig Kubicza Coelestin* plébános, isksz. elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 1636 1—1

1912. nov. 15-től 1913. okt. 15-ig helyettes tanítót, vagy tanítónőt keresünk. Fizetése tizenegy hónapra 950 kor., egy bútorozott szoba. Pályázati határidő *nov. 14.* Választás 15-én. *Iskolaszék.* Zsitvabesenyő. 1635 1—1

A csütörtöki (Csallóköz) kántortanítói és önálló osztálytanítói állásra a választás *nov. 21-én* délelőtt 9 óra-
kor tartatik meg. I. A kántortanító jövedelme két pad-

lózott szobán, zárt konyhán, kamarán és istállón kívül 7 hold 1423 □ öl szántóföld, 32 pozsonyi mérő roz, szántásvaltság 24 kor., párber 90 kor., félmasza hus helyett 36-80 kor., tanítási díj címén 420-80 kor., ostyasütésért 18 kor., stóla-jövedelem 109 kor. (kis temetésért 1 kor., nagy temetésért 2 kor., minden vers után 40 f., uradalmi alkalmazott kétszeresét fizetik), alapítványok után és offertoriumokból 12 kor. A megválasztottnak kötelessége a reabizandó osztály növendékeit vezetni, valláserkölcsösen nevelni, valamint az ismétlőiskolában felváltva az osztálytanítóval tanítani és a szokásos összes kántori teendőket végezni. II. Osztálytanító jövedelme: kétszépizetés a község pénztárából és államségélyből összesen 1000 kor., kertilletmény 20 kor. Lakás egy bútorozatlan szoba. Köteles egy kijelölendő osztályt önállóan vezetni, az ismétlőoktatást felváltva kezelni, a gyermekeket templomba kísérni, rájuk felügyelni és kántori teendőkben segédkezni. A folyamodványok a csütörtöki plébániahivatalnál nyújtandók be. Személyesen megjelölő előnyben részesül. Megválasztottak *nov. 30-án* kötelesek állásaikat elfoglalni. *Iskolaszék.* 1637 1—2

Az ardánfalvi kántortanítói állásra a «Népnevelő» okt. 27-iki számában közölt pályázati hirdetés határideje *nov. 15-ig* meghosszabbították. 1648 1—1

Vágmencede (Nyitra m., posta Lipótvár) róm. kath. iskolaszéke tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetés községtől 600 kor. és gracionale 2 méter tűzifa, államségély 400 kor., kertvaltság 20 kor. Kézimunkatanításért 50 kor. Egyszobás lakás. Tannyelv magyar. Tót nyelv ismerete szükséges. Kérvények *Bubrics Mihály* plébánoshoz küldendők *nov. 15-ig.* 1647 1—1

Egri érseki megye.

Sajókazincz (Borsod m.) főkegyházban róm. kath. kántortanítói állásra *nov. 18-ra* pályázat hirdettek. Fizetés államségéllyel 1000 kor. és mintegy 50 kor. stóla. 2 szobás szép új lakás mellékhelyiségekkel, 400 □ öl csemegé szőlővel beültetett házikert. Tanulók száma 40. Kérvények *Lipp Károly* sajszentpéteri róm. kath. lelkészhez adandók be. 1606 1—1

Tibolddarócson azonnal alkalmazást nyer félévig kántortanító helyettes. Javadalma havi 30 kor., stóla egyötöd része, bútorozott szoba, reggeli, ebéd, vacsora. *Róm. Kath. Iskolaszék.* 1613 1—1

Tiszadobi uradalmi tanyai iskolánál tanítói állásra *nov. 20-ig* pályázni lehet. Fizetés: 400 kor. pénz, 500 kor. értékű termény, föld és lakás. Tiszadada *Krich Mihály* isksz. elnök. 1607 1—2

Balmazújvárosi ujonnan szervezett tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 2 szobás lakás házikerttel; 1000 kor. fizetés, melyből az állam 900 kor.-t ad. Kötelessége: I—II. vegyes osztály tanítása. Sajátkezűleg írt pályázatok kellően felszerelve *nov. 20-ig Lukrits Károly* lelkész címére küldendők. Állás januárban foglalandó el. 1619 1—2

Az egri róm. kath. elemi iskolák egyikénél, a **maklári** alsó iskolánál egy tanítói állás megüresedvén, erre pályázat hirdettek. Javadalmazás: 1. 900 kor. törzsfizetés; 2. 80 kor. vasárnapi iskolai tanítás címen; 3. 8 hl. kétszeres búza: (120 kor.); 4. 8 köbméter tűzifa: (72 kor.); 5. 2 hold szántóföld haszonélvezete: (100

kor.); 6. 40 mázsa kőszén: (32 kor.); 7. 8 köbméter tűzifa az iskola fűtésére: (72 kor.); 8. szabad lakás kerttel; 9. megfelelő korpótlék. Ezekon kívül az iskolaterem tisztogatására 70 kor., amelyért a tanító köteles az iskolát tisztogattni. A tanítói állás 1913. január 1-én foglalandó el. A pályázók *nov. hó 17-ig* alulírottához küldjék be kellően felszerelt folyamodványukat. A választás f. hó 24-én ejtetik meg. *Párty Antal* prépost kanonok, plébános. 1633 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **szélnyei** (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. A tanítói fizetés többféle címen 1279 88 kor., kántori fizetés többféle címen 179-11 kor. Egyéb elvállalt teendőkért külön díjazás. A kötelesek a díjlevélben vannak felsorolva. A folyamodványok kellően felszerelve és a szélnyei róm. kath. iskolaszékre címezve *Dr. Gonda György*, erdőbádonyi plébános és iskolaszéki elnökhöz *nov. 30-ig* benyújtandók. 1639 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **csanádapácai** róm. kath. V. osztályú iskolához a III. osztályra 11 hónapra helyettes okl. tanító vagy tanítónő kerestetik 66 66 kor. havi díjazással, lakással. Állás rögtön elfoglalandó. A valószínűleg újonnan állítandó állásnál pályázók előnyben részesülnek. *Iskolaszék*. 1643 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **szerdahelyi** (Szeben vm) róm. kath. osztatlan elemi népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalmazás: I. készpénzben 913 kor., II. haszonélvezete 9 és 1/2 hold primae classis szántó és kapáló 431 □ öl udvar és konyhakert 800 □ öl faiskolának. Lakása 2 szoba minden mellékhelyiséggel, gazdasági épületekkel. Új iskola és tanítói lakás terve miniszterileg elfogadva és 1913. évre engedélyezve. Jogosultnak korpótlék. Kántortanítói oklevéllel, esetleg szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények *nov. 20-ig* alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők. Kinevezés után az állás azonnal elfoglalandó. *Váradi Gyula*, isksz. elnök. 1565 2—2

Győri püspöki megye.

A **vimpácsi** (Sopron m) róm. kath. iskolához a tanév végeig helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. 1614 1—1

A **rábakecöli** (Sopron m.) róm. kath. iskolához az osztálytanítói állásra *nov. 20-ig* pályázat hirdetjük. Jövedelme: 1020 kor. s egy bútorozott szoba. Kötelessége az I—III. osztályok és az ismétlősöknek felváltva való oktatása. Kántorságban díjlanul segítkezik. Nők is pályázhatnak. Kérvények plébániahivatalhoz Beledbe küldendők. *Harsányi Sándor* iskolaszéki jegyző. 1617 1—1

A **langatói** róm. kath. fiókhitközségi újonnan szervezett kántortanítói állásra *nov. 15-ig* terjedő határidővel pályázat hirdetjük. Fizetés: 1000 kor., melyből 900 kor. alapfizetés kiegészítésére és 17 kor. tandíjkárpótlási államsegély. A többi a hitközség fizeti. Lakás: két szoba és egy előszoba, konyha, kamra és pince. Megfelelő konyhakert, 100 kor. mellékjövedelem biztosítja ik. Kötelességek díjlevél szerint. Pályázhatnak a horvát nyelvet beszélő róm. kath. okl. férfi és nőtanítók. A kellően felszerelt kérvények a ligvándi róm. kath. plébániahivatalhoz (u. p. Szabadbáránd, Sopron megye) küldendők. 1641 1—1

Borisfalvai róm. kath. háromtanteremű iskolánál osztálytanítói állásra *nov. 18-ig* pályázatot hirdetünk. Járandósága 1000 kor., kétszobás bútorozott lakás, kertiletményért fűtés. Szilvnyelvények előnyben. Az állás azonnal elfoglalandó. Szabadbáránd. *Iskolaszék*. 1634 1—1

Kalocsai érseki megye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segéd-kántor kerestetik. Jövedelme havonként 30 kor., teljes

ellátással. Gyertyajövedelem szépen van. Kántorságban jártasok pályázzanak. Oklevél szükségtelen. Azonnal elfoglalható. *Kék Béla* főkántor, 1577 2—2

A «Népnevelő» 41-ik számában a **mélykúti** róm. kath. elemi népiskolára vonatkozó pályázat határideje *f. hó 20-ig* meghosszabbíttatik, melyre nők is pályázhatnak. *Zgama Károly* pléb. 1638 1—1

Kassai egyházmegye.

Erzsébetanyára (Zemplén) helyettes tanító kerestetik. Ajánlatok *Lipsey Vince* honvédönkéntesnek küldendők ígló. 1611 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Óbesztercei (Trencsén m.) tanítói állásra pályázat hirdetjük. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők. Tannyelv tót-magyar. Fizeés államsegéllyel együtt 1000 kor. Egy szobából álló lakás. Folyamodványok *november 14-ig* Óbesztercére alulírottához küldendők. *Szvittek János*, plébános. 1574 2—2

A **trencsénhosszúmezői** róm. kath. felekezeti alsó iskolánál II-od tanítói állásra pályázat hirdetjük. Javadalom: 800 kor. hitközségtől, 200 kor. államsegély, egy szobából álló lakás, két öl kemény tűzifa ismétlőiskola vezetéseért, kertiletmény. Pályázhatnak tanítónők is. Tót nyelv ismerete szükséges. Határidő *nov. 18. Iskolaszéki elnökség*. 1594 1—1

A **vághegyesi** róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. A kellően felszerelt kérvények *Kmetykó Károly dr.* plébános címére Vágtapolczára (Zsolna mellett) küldendők, még pedig *nov. hó 17-ig*. 1605 1—1

Alsótízényi (Trencsén-Várna) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetjük. Javadalma: az államsegéllyel együtt összesen 1300 kor. készpénzben és természetben. Két szobás lakás a hozzávaló mellék helyiségekkel és egy kerttel. Pályázatok *nov. 20-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1625 1—1

A **kaszásréti** róm. kath. ötosztályú népiskola vezetésére magyarul-tótul beszélő okl. tanítónő kerese *nov. 16-ig*. Járandósága 1000 kor., 30 kor. kertiletmény, egy szoba s konyha. Felsővadas (Trencsén m.) *Májer Endre*, isksz. elnök. 1622 1—1

Trencsénhosszúmezői róm. kath. felekezeti felsővégi iskolánál tanítónői pályázat hirdetjük *nov. 18-ig*. Javadalma: hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., két szoba, konyha és kamrából álló lakás, kertiletmény, két öl kemény tűzifa ismétlőiskola vezetéseért. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszéki elnökség*. 1632 1—1

Pályázat a **láz-réka** (Trencsén m.) róm. kath. fiókskolánál tanítói állásra. Javadalom alapítványokból: 767 80 kor., községtől: 21 kor., föld tiszta jövedelme: 11 20 kor., államsegély: 200 kor., iskolakörülí kert. Magyar és tót nyelv kívántatik. Távozása az anyaszentegyháztól 3 km. A folyamodványok plébániai hivatalhoz *nov. 25-ig* küldendők. Tanítónők is pályázhatnak. *Láz. Plébániahivatal*. 1655 1—1

A **nemeskutasi** (u. p. Nagybicse, Trencsén megye) róm. kath. iskolához helyettes kerestetik dec. végéig. Az állás azonnal elfoglalandó. Fizetés havi 160 korona. *Iskolaszék*. 1657 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **boldogasszonyfai** róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 600 kor. hitközségtől, 400 kor. államsegélyből, egy bútorozott szoba fűtéssel, tisztogatással, lakáspótlék nincs, kertpótlék 40 kor. Kötelme egy tanteremben a reabizandó osztályokat vezetni, az ismétlősöket a kántortanítóval megosztva tanítani, kántoriakban díj nélkül segítkezeni, köteles a pécs egyházmegyei tanító egyesületbe tagul belépni. Kérvények *nov. 23-ig* alulírottához Szentislóra Somogy m. küldendők. *Gosztonyi Jenő* iskolaszéki elnök. 1608 1—1

A **lengyeli** (Tolna m.) róm. kath. iskolaszék *nov. 16-ig* osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 600

kor., 1 öl fa, 376 kor. fizetékieszkészítési államszegély; 1 szoba a legszükségesebb bútorokkal; másik szoba, konyha, kert fejében 120 kor. Kötelessége: a népiskolákra vonatkozó országos törvények és utasítások, egyházhatalosági rendeletek értelmében a reábizott osztályokat önállóan, az ismétlősöket kántortanítóval felváltva oktatni; kántoriakban segédkezni, szükség esetén önállóan végezni; a «Pécségyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület»-be mint rendes tag belépni és az egyesület alapszabályainak magát alávetni. Tannyelv: magyar, német nyelv ismerete szükséges. Személyes megjelenés előnyben részesül. *Róm. Kath. Iskolaszék.* 1598 1—1

Pályázat a zombai (Tolna vm.) róm. kath. II. sorozatú osztálytanítói állásra. Határidő: nov. 20. Fizetése: a hitközségtől évi 800 kor. készpénz havi előleges részletekben, egy bútorozott szoba, 60 kor. lakáspénz, 20 kor. kerpótlék, az államtól 200 kor. Kötelessége: az iskolaszék által megjelölt osztály vezetése, ismétlősök oktatása, a kántorságban segédkezés, a pécségyházmegyei tanítóegyesületbe belépni. Kívántatik, hogy hadkötelességének eleget tett legyen. Tannyelv: magyar. Felszerelt kérvények iskolaszéki elnök címére küldendők. 1629 1—1

A katólyi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: két szobából, két konyhából, élelstar és megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás, melyet azonban csak akkor kap meg, ha az özvegy kiköltözködik. Addig az iskolaszék más megfelelő lakásról gondoskodik. Hat darab szántó föld 4175 □ öl nagyságban, két darab rét és házikert haszonélvezete. A földet a hitközség műveli és hordja haza a termést. A hitközségtől 958 kor. készpénzfizetés negyedévi előleges részletekben. A polgári községtől 142 kor. ismétlőiskolai oktatási díj. Az uradalomtól 18 köbméter fa, melyet a hitközség vág és hord be. Stóla körülbelül 44 korona. Az összes jövedelem az 1912. március 28-án felvett javadalmi jegyzőkönyv szerint kitesz 1363-83 koronát. Kötelessége az iskolaszék által rábizandó osztályokat és az összes ismétlősöket tanítani s a gyermekeket vallásos és hazafias szellemben nevelni; az összes kántori teendőket önállóan végezni és a pécségyházmegyei tanítóegyesületbe belépni. Tannyelv magyar, de a horvát és német nyelv ismerete okvetlenül szükséges, mert az összes templomi ténykedések ezeken a nyelveken végeztenek. Személyes megjelenés és énekpróba kívánatos. Felszerelt kérvények nov. 25-ig alulírottához küldendők. Választás nov. 28-án lesz, mely után az állás azonnal elfoglalandó. Püspökszenterzsébet, *Proksch Ferenc*, plébános. 1626 1—1

Szatmári egyházmegye.

A jenkei (Ung m.) róm. kath. iskolánál lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra nov. 15-ig pályázat hirdetik. Fizetés: községtől készpénz, féltelek föld, stóla és párbéjrandóság fejében 548 kor., a többi államszegély úján lesz pótolva. A választás nov. 17-én lesz. Kellőleg felszerelt kérvények plébániahivatalnak Jenkére küldendők. 1599 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Alsócsikola (Fehér m.) pusztai magániskolához diploma tanító kerestetik. Kötelessége az elemi és ismétlő iskola vezetése, jó időben az iskolásgyermekeknek templomba vezetése. Fizetése 360 kor. készpénz és esedékes korpótlék. Természetben 650 kg. búza, 800 kg. rozs, 400 kg. árpa, 24 kg. só, 1 magyar hold kukoricaföld, 1/8 hold kert, 1/16 hold káposztásföld, sertéstartás: 1 db. anya, 2 db. egyéves, 2 db. kétéves a cselédség sertéscsordájában. Naponta 3 liter tej. Kívánatra a terményekbeni járandóság, — beleértve a készpénzfizetést is — 1000 kor. értékben megváltatik. Pályázati kérvényeket s okmányokat *gróf Zichy Nándor* iskolafőntartóhoz intézve — *Csongédy Gyula* esperes, iskolaszéki elnökhöz, Adony címre — nov. 15-ig küldjék be. 1568 2—2

A pátkai róm. kath. iskolaszék magyar tannyelvű

osztálytanítói állásra nov. 20-ig pályázatot hirdet. Fizetése 100 kor. a hitközségtől, 900 kor. államszegélyből, 200 kor. lakbér, 20 kor. kertilletmény. Az «Uj Rend-szabályok» szerint kántort szükség esetén helyettesíteni tartozik. Pályázatok róm. kath. plébánia Pátka (Fehér megye) küldendők. 1649 1—1

Piliscsaba róm. kath. hitközség önálló kántori állomásra pályázatot hirdet. A megválasztott bizonyos körülmények miatt egyelőre csak mint ideiglenes h. kántor fog alkalmaztatni, ha e körülmények megszűnnek, s a h. kántor megfelel, a véglegesítés megtörténik. A kántor fizetése különféle címen József fhg uradalmtól, hitközségtől körülbelül 1700 kor. és természetbeni lakás. Kötelessége az összes kántoriak elvégzése. Különben miután a választásra személyes megjelenés kívánatik, a folyamodók a szervezési szabályzatot megtekinthetik. Magyar, német, tót nyelv ismerete okvetlenül szükséges, ezen nyelvek bármelyikének nem ismeretlen olyan akadály, hogy a folyamodvány tekintetbe sem vétetik. Semmiféle oklevél nem kívánatik, csak keresztlevél, s esetleg házassági levél, csak az illető tudjon orgonálni és a három megkívánt nyelven énekelni, beszélni, mégis kántori oklevéllel bírók előnyben részesülnek. Folyamodók kérvényeiket *József fhg. Ó cs. és kir. Fensége* nevére intézve nov. 17-ig *Lattyák Nándor* plébánoshoz, (lakik Piliscsaba Pest m.) küldjék be. A választás nov. 17-én d. e. 11 órakor fog Piliscsabán megtartatni, csak azideig beérkezett kérvények fognak tekintetbe vétetni. 1597 1—1

Szepesi püspöki megye.

Klin ad Nemesztói (Árva m.) róm. kath. iskolaszék a kántortanító katonai szolgálatának idejére folyó tanévre helyettes kántortanítót keres. Jelentkezési határidő nov. 14. 1595 1—1

A gombási (Liptó) II. róm. kath. iskolánál nov. 17-én tanítóhelyettes választatik 800 kor. évi jövedelemmel. Tót nyelv ismerete kívánatik. A megválasztandó tanítónak kilátása van a f. tanév mulva rendes tanítónak maradni 1000 kor. jövedelemmel. 1609 1—1

A puczói (Árva m.) kántortanítói állásra nov. 24-ig pályázat hirdetik. Törvényes fizetés. Rendes lakás, kántori mellékjövdelem körülbelül 150 kor. *Iskolaszék.* Puczó, p. Medibroy. 1623 1—1

A liptószentiváni kántortanítói állomásra nov. 20-ig pályázat hirdetik. Fizetés törvény szerint. *Csorny Antal*, plébános. 1621 1—1

A babini (Árva m.) róm. kath. tanítói állomásra dec. 1-re pályázat hirdetik. Tót tanítási nyelv. Tanítónak is pályázhatnak. *Dulya Ferenc* elnök. 1645 1—2

Harkabúzi (Árva m.) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése: államszegellyel 1000 kor., természetbeni kis lakás. Folyamodványok nov. 14-re róm. kath. iskolaszékre címezve Podvilkra (Árva m.) küldendők. Tót tannyelv. 1646 1—1

Árva-Ljeszkekre okl. kath. III. tanító kerestetik. Fizetése 1000 kor., rendes lakás. Hitán kikérdezés, ismétlőiskola vezetése, tót nyelv ismerete kötelező. Pályázati határidő dec. 1. *Iskolaszék.* 1654 1—1

Lokcazi (Árva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Törvényes fizetés államszegellyel, 20 kor. kertilletmény. Egy szobából és konyhából álló lakásból. Folyamodványok *Csizmár András* plébános címére küldendők. Tót nyelv ismerete igazolendő. 1656 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Pónicz fiókközség (Vas m.) róm. kath. iskolaszéke egy új osztálytanítói állásra pályázatot hirdet nov. 17. délelőttre. Javadalma államszegellyel 1000 kor., 20 kor. kertilletmény és egy bútorozott szoba, ágyneműn kívül. Kötelme mindennapiakat és ismétlősöket tanítani s szükség esetén a kántoriakban díjtalanul helyettesíteni. Tannyelv magyar-német. Nők is pályázhatnak. Az állás

azonnal elfoglalandó. Kérvények (illetőségi bizonyítvánnyal is) a németújvári róm. kath. plébániára küldendők. 1660 1—1

A **pálfiszegi** róm. kath. tanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalmazás: új lakás, 2 szoba, konyha, kamara, házikert, iskolafenntartóktól 100 kor.; fizetéskiegészítés az államtól 900 kor. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő *nov. 19.* Állás azonnal elfoglalandó. Millei (Zala m.) p. Nagylengyel, vasuti állomás Zalaegerszeg. *Grácz János* plébános. 1650 1—1

A **petrikeresztúri** róm. kath. tanítói állásra pályázat nyitattuk. Javadalmazás: megfelelő lakás (tavasszal új lakás és tanterem,) hitközségtől 100 kor., fizetéskiegészítés 900 kor. Nők is pályázhatnak. Határidő *nov. 19.* Választás 20-án. Állás azonnal elfoglalandó. Millei, (Zala m.) p. Nagylengyel vasuti állomás Zalaegerszeg. *Grácz János* plébános. 1651 1—1

Lődös (Vas m.) róm. kath. iskolaszéke *f. hó 24-ig* két osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma egyenkint 1000 kor. és kertilletmény fejében három öl puhafa házhoz szállítva. Lakás: egy bútorozatlan szoba. Kötelességük a kijelölt osztályt és ismétlősöket tanítani, templomba kísérni, kántoriakban díjtalanul segédkezni. Az állás azonnal elfoglalandó. A község lakosai német anyanyelvűek. 1652 1—1

A **pásztorházi** (Vas m.) róm. kath. iskolánál megüresedett III. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 900 kor. államsegély, 100 kor. a hitközségtől s kertilletmény fejében 8 m. puha hasábfá. Nyelv: magyar és horvát. A megválasztott a kántoriakban szükség esetén díjtalanul segédkezni tartozik. Határidő *nov. 17. Jandriševits Péter* isksz. elnök. 1603 1—1

Menyiség, természettud. szakra polg. isk. tanítónöt keresek. Bővebben a domonkos apácák országos főnökje Kőszegen, (Vas m.) 1610 1—1

Horvátlövői (Vas m., p. Németkeresztés) róm. kath. főkegyház iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: földék után bérletben 295:70 kor., kevegabona után 252 kor., 6 öl tűzifa házhoz szállítva, egyéb természetnyben 33:60 kor., harangozás, sekrestyési teendők után 110 kor., de ez nem kötelező, tandíjkárpótlás 270 kor., államsegély 200 kor., községi pénztárból 250 kor., stóla 5 kor., faiskolakezelés 40 kor., összesen készpénzben 1462:30 kor., melyből tanítói 1000 kor., kántori 462:30 kor. Szép új lakás, tannyelv magyar-horvát, horvát nyelvű előnyben részesül; pályázhatik nő is. Személyes megjelenés kívántatik, megválasztottnak költsége megtérül; választás *nov. 17-én* délelőtt. *Iskolaszék.* 1615 1—1

Vizlendvai (Vas m., u. p. Szarvaslak) róm. kath. iskolaszék megüresedett III. osztálytanítói állásra *nov. 30-ára* pályázatot hirdet. Fizetése: 900 kor. államsegély, 100 kor. hitközségtől, 20 kor. kertilletmény és egy szoba. Kötelesség: kijelölt osztályokat, fiú ismétlőtanulókat tanítani, templomba, körmenetekre vezetni, ott reájuk felügyelni, kántoriakban akadályoztatás esetén díjtalanul segédkezni. Személyes megjelenés előnyös. Csak férfitanítók pályázhatnak. Választás *dec. 1.* Az állás rögtön elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1624 1—1

A **vashosszufalu-i** róm. kath. iskolaszék a megüresedett osztálytanítói, illetőleg tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése: államsegély 400 kor., a hitközségtől 600 kor., kertilletmény 20 kor. és 6 méter tűzifa. Új lakása áll: zárt folyosó, 2 szoba (egyik a legszükségesebb bútorzattal), konyha és élekkamrából. Vasutépítés folyamatban. Kötelességeket a díjlevél írja elő. Választás *nov. 18-án* d. e. 10 órákor. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények *Dávid László* plébános úrhoz, Hosszuperesztgre (Vas m.) intézendők. *Vathy József*, kántortanító. 1618 1—1

Alsómedves (Vas m.) németújvári plébániához tartozó fiókközségben helyettes osztálytanító kerestetik május végéig. Fizetése 85 kor. havonként, lakás, fa. Kötelessége a díjlevélben az I. és II. osztályt nevelni és taní-

tani, az ismétlőket felváltva oktatni. A tannyelv magyar, de a horvát, németül tudó előnyben részesül. Határidő *nov. 17.* amely napon a választás is megtörténik. Pályázhatnak tanítónők is. Kérvények *Föt. P. Leser Grácián* pléb. helyettes, iskolaszéki elnök úrhoz Németújvárra küldendők. Megbízásból *Gálos Antal* tanító, iskolaszéki jegyző. 1627 1—1

Váci egyházmegye.

A **nagykőrösi** róm. kath. iskolaszék ideiglenes nyugdíjazás folytán megüresedett állásra helyettes tanítónöt keres a törvényes illetményekkel. Pályázók kérvényeiket okmányokkal felszerelve *nov. 15-ig Lantos Lajos* iskolaszéki elnökhöz küldjék. Megválasztott értesítés után állását elfoglalni köteles. 1588 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A **sümegecehi-i** (u. p. vasút Sümeg) elemi iskolához 6 hónapra helyettes tanítónöt kerestetik. Fizetése havonként 66.66 kor.; egy szoba és 6 m. tűzifa. Csakis okl. tanítónők pályázhatnak. Állás értesítés után azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1653 1—1

A **bakonypölöskei** osztálytanítói állásra helyettes kerestetik 6 hónapra, havi 90 korona s bútorozott szoba fizetéssel. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. Választás *november 24-én* lesz, állás december 1-én elfoglalandó. Kérvények főtiszt. *Antal Lajos* plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők Noszlopra. 1659 1—1

A **zalasabari** róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: egyszobás lakás szükséges bútorzattal, államsegély 440 kor., drágasági pótlék 150 kor. egyszersmindenkorra, község pénztárából 500 kor. és 20 kor. kertpótlék, elegendő fa téli fűtésre, értéke 60 kor., Nők is pályázhatnak, férfiakra előny. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1658 1—1

A **bakonyoszlópi** róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1000 kor., melyből államsegély 520 kor., bútorozott szoba, lakáspótlék 50 kor., kertilletmény 20 kor. Kötelessége díjlevél szerint. Pályázhatnak tanítónők is. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők Bakonyoszlóra. 1602 1—1

A **balatonvörsi** róm. kath. iskolaszék a «Népnevelő» okt. 13-án megjelent 42. számában közzétett pályázatot az osztálytanító helyettesítésére megújítja azzal, hogy okl. tanítónők s tanítójelöltek is pályázhatnak. Határidő *november 15.* Kérvények iskolaszék Vörs küldendők. 1620 1—1

A **borzavári** (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *nov. 15-iki* záros határidővel pályázat nyílt. Az állás javadalmazása: 500 kor. a hitközségtől, 500 kor. államsegély, kertváltás címén 20 kor., egyszobás lakás a legszükségesebb bútorzattal, fűtésre, világítás és tisztogatásra 6 kor. Kötelessége a III—VI. osztályt tanítani, gyermekeit istentiszteletra elvezetni s ott reájuk felügyelni, az ismétlő tankötelességeket felváltva tanítani, szükség esetén a kántortanítót kántori teendőiben díjtalanul kiegészíteni és a «Gondviselés» intézetnek tagjai sorába lépni. Csak férfiak pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázók kellően felszerelt folyamodványukat alulírt iskolaszéki elnöknél nyújtják be. *Szilágyi Jenő*, isksz. elnök. 1628 1—1

A **kisgörbői** (Zala m.) róm. kath. iskolaszék a halálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: háromszobás lakás, konyha, kamra, padlás, pince, istálló, paja és ólakkal: 100 kor., konyha és gyümölcsöskert: 20 kor., ha faiskola létesül, köteles a kertből ecélra átengedni, amennyi szükséges, de ezért a község szőlőbeültetésre is alkalmas 1043 □ öl ingatlant ad kárpótlásul, 4 kat. 6 hold 67 □ öl szántóföld és 1162 □ öl rét: 100 kor., továbbá 6 kat. hold 622 □ öl szántóföld és 1373 □ öl rét: 200 kor., de ez, mert kegyadomány, az alapfizetésbe nincs beleszá-

mitva, 24 p. mérő rozs: 120 kor., 3 öl tűzifa megszállítva: 60 kor., 2 kat. hold 360 □ öl földnek évenként háromszori szántása, 1 1/2 hold gabonatermesnek és az ágyfűnek le- és betakarítása, minden szekeres gazdától (körülbelül 25) egy-egy szekér trágya megszállítva: 60 kor., tandíj címén: 200 kor.; segélyalapokból: 60-82 kor.; stólából: 1940 kor.; államszegély: 273 kor., (folyamodás alatt van még 48 kor.) Ha a harangoztatásról és hetköznap a sekrestyési teendők ellátásáról gondoskodik, ezért a községtől vagy 100 kor., vagy 2 hl. mustkollektát és az egy holdnyi temetőnek fűhaszna. Kötelessége díjlevél szerint, ami az iskolaszék elnökénél bármikor be tekinthető. A távolabb lakó megválasztott kántortanítót csak a legközelebbi vasútállomásra szállíttatja meg a község. Pályázati határidő nov. 17. Választás a kisköri iskolában a délelőtt 9 órakor megtartott templomi énekpróba után. Az állás dec. 1-én elfoglalandó. Jelentkezni az iskolaszék elnökénél lehet Kiskörhön. 1640 1-1

Kedves kartársaim! Eddigi kiadványaimnak rendkívül meleg fölkarolása, ugyancsak a kartársaim részéről több ízben hoztam intézett felszólítások nyújtanak biztositókat arra, hogy a *«Katholikus Kántor»* címen havonként egyszer 10-12 oldalas zeneműmelléklettel megjelenő új egyházzenei szaklapot december hó 1-én megindíthassam. A lap szövege aktuális szakkérdéseket tárgyal. Az első szám melléklete 16 oldalon eddig még meg nem jelent adventi és karácsonyi énekeket fog hozni izléses orgonakisérettel. Meleg pártolás mellett a lap és melléklet havonként kétszer is megjelenik. Előfizetési ára feleltre: 5 kor. Az előfizetési pénzeket nov. hó 15-ig okvetlen kérem beküldeni, hogy tájékozva legyenek a kiadványom lap száma felől. Eger. (Heves m.) *Luspay Kálmán* róm. kath. tanító. 1604 1-1

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvázonban 30 fillér, egészvázonban 50 fillér, bőrkötésben 3 K 20 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 50 fillér. *Köbölkúton* (Esztergom m.) 1474-17

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 240 kor. 379 25-26

Zámbó Károly kántor, Szeged.

Postai és vasutinyomtatványok!

Füzet alakban, tartalmaz: 8-féle nyomtatványlapot 4-4 példányban, eredeti alakban és színben; ára 12 fillér. — Nyomtatványlapok külön is kaphatók! Utalvány, hazai, vagy külföldi szállítólevél, csekklap, táviratlap, vevény, bármelyikből 100 db 40 fill.; utánvételes szállítólevél, vagy vasúti fuvarlevél 100 db 80 fill. 1660-1

Kiadja: Tantestület, Balaionmagyaródon.

Megrendelhető ugyanott Bóday József tanítónál.

Elismert elsőrangú műrecek csak a Zimmermann-féle harmoniumok!

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London.

50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 24-39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

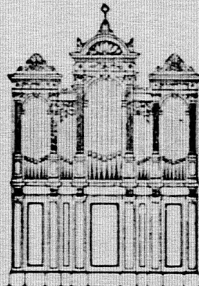
Karácsonyi zene!!!

Jézus élete. Két hangra 1 kor. — Karácsonyesti örömeinek. Két hangra 1 kor. — C. G. D. dudajáték, darabonként 1 kor. — A. E. dar dudajáték, darabonként 75 fill. — Összes hangnemekből präludiumok. 4 kor. — Miatyánk, Üdvözlégy, 2 kor. — Népszövetségi induló, fértikar 75 fill. — Tanító induló, 1 kor. — Ábrándok, Álmod. 12 szép magyar dal 3 korona. Kapható: kollégánknál. 1642-3

KONTOR ELEK Budapest, II. ker., Albrecht út 7.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

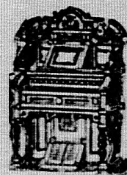
hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett és királyi udvari orgonagyára Budapest, VII., Garay-utca 48. Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat lelkiismeretes és pontosság-al teljesít. Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld. 64 2-52

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szeminariumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig

Tanulóknak s lelkészeknek különösen szálékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Kérjen árjegyzéket, planókat és pianínókról.